

Literatorul

Primăria
Capitalei

Revistă fondată în 1880 de Alexandru Macedonski ■ Ediție nouă, Nr.7 / octombrie 2020 ■ Exemplar gratuit

Tabloul lumii, prin genialitatea savantului **Denis Buican**

(pag. 4-5-6-7)

Marius Bodochi,
managerul Teatrului
Dramaturgilor Români:
„Actorii acestei lumi
ar trebui să învețe
lecția respectului
și a modestiei”

(pag. 2)

„Pădurea nebună” este
o reflexie a unui destin
transfigurat în artă

(pag. 13)

**Invitat la Cnaclul
Literatorul: Ionel
Teodoreanu**
portretizează colegii
de redacție de la
„Viața românească”

(pag. 21-22-23)

*Emil Cioran, Eugen Ionescu
și Mircea Eliade, prieteni
ai savantului român
Denis Buican (fotografie
realizată la Place
Fürstenberg, Paris 1986)*

Marius Bodochi, managerul Teatrului Dramaturgilor Români:

„Actorii acestei lumi ar trebui să învețe lecția respectului și a modestiei”

Text: Elena Boholț

Foto: Ciprian Vidroiu

Pagina de „Spectacole” era o pagină în care „Literatorul” publica afișul unui spectacol de teatru pe care noi îl recomandam bucureștenilor în această perioadă. Dar pentru că activitatea teatrelor a fost închisă, din cauza pandemiei de coronavirus, am stat de vorbă cu domnul Marius Bodochi, managerul Teatrului Dramaturgilor Români, care a explicat pentru revista „Literatorul” cum este viața teatrului în această perioadă.

Astăzi, activitatea teatrelor a fost închisă din cauza pandemiei Covid-19. Sunteți directorul Teatrului Dramaturgilor Români. Cum ați primit vestea închiderii teatrelor?

Cu multă tristețe. Pe toată perioada verii, spectacolele Teatrului Dramaturgilor Români s-au desfășurat în aer liber. La începutul acestei luni am programat spectacole în interiorul teatrului, evident respectând măsurile pentru prevenirea contaminării cu noul coronavirus SARS-CoV-2. Chiar dacă numărul spectatorilor era cu mult diminuat, având în vedere normele în vigoare, ne bucuram că jucăm, că putem exista. Din păcate, spectacolele programate în luna octombrie au fost suspendate. Vestea ne-a întristat pe toți, însă sunt optimist și sper că acest moment de răscruce să se termine curând.

Marius Bodochi: „Teatrul există și se va încăpățâna să existe. Vremurile se schimbă, însă oamenii vor rămâne fideli culturii, artei în general. Oamenii au nevoie de spectacol, au nevoie de povești, de speranță și acum, și peste 20 de ani...”

Câte spectacole urmau să se joace pe scena Teatrului Dramaturgilor în această toamnă?

Au fost programate spectacole până în luna decembrie. Am reușit să jucăm doar 5 spectacole în interior, toate au fost sold-out. Celelalte reprezentații programate erau deja vândute... Spectatorii își vor recupera banii pe bilete, însă mulți dintre ei ne întrebau când le vom reprograma. Nu am știut ce să le răspundem. Tot în această toamnă urma să prezentăm iubitorilor de teatru a 28 - a premieră a TDR de la înființare până în prezent.

Știu că Teatrul Dramaturgilor Români editează și două reviste: „Drama” și „Un dramaturg azi”. Cum ați reușit să creați aceste două proiecte editoriale, într-o perioadă în care societatea se îndreaptă cu pași repezi mai mult spre mediul online?

Revista „Drama” și „Un dramaturg azi” sunt două proiecte diferite, dar adaptate nevoilor și obiceiurilor de consum ale societății de azi, ținând cont inclusiv de dimensiunea aceasta a comunicării online. În Revista de dramaturgie, teorie și cultură teatrală „Drama” sunt publicate atât studii despre transpunerea pe scenă a

textului teatral, cât și piesele câștigătoare ale concursurilor de dramaturgie organizate de Teatrul Dramaturgilor Români și este reflectată activitatea editorială în domeniul dramaturgiei și a istoriei teatrale. Proiectul are o apariție trimestrială, dar este tipărit într-un tiraj foarte mic. Tocmai pentru că, așa cum spuneți, societatea se îndreaptă cu pași repezi spre mediul online, toate numerele revistei pot fi lecturate gratuit pe site-ul www.teatruldramaturgilor.ro. Povestea apariției revistei „Un dramaturg azi” este strâns legată de lunga perioadă de izolare, în care activitatea teatrelor a fost limitată (și adaptată) la mediul online. Timp de o lună, în fiecare zi, pe canalele de socializare, au fost prezentate portretele unora dintre cei mai cunoscuți și apreciați dramaturgi români. Cele 30 de scurte biografii au fost reunite ulterior în forma revistei „Un dramaturg azi”, o broșură disponibilă exclusiv pe pagina web a teatrului.

Cum ar trebui să arate astăzi lumea, dacă ea ar putea fi așa cum vă imaginați? În ce fel de societate v-ar plăcea să trăiți?

Într-o lume sinceră, onestă, tolerantă și asumată. Sunt artist, văd lumea prin filtrul idealismului, însă realitatea prezentă mă face să mă îndoiesc. E o luptă continuă cu această realitate. Ce bine că sunt actor și că pot evada în tot felul de povești! Și dacă ar fi să închei în mod shakespearian „lumea-ntreagă e o scenă...”, iar actorii acestei lumi ar trebui să învețe lecția respectului și a modestiei.

O literatură trebuie să inoveze dacă vrea să trăiască și să fie puternică

Text: Elena Boholt

Foto: Dan Vatamaniuc,

Muzeul Național

al Literaturii Române

Apreciat și hulit deopotrivă, Alexandru Macedonski a lăsat o amprentă importantă asupra literaturii române, dar și asupra presei, în general. Fondator al revistei „Literatorul” (al cărui prim număr a apărut într-o zi de duminică, pe 20 ianuarie 1880) – și ai cărui continuatori suntem noi astăzi –, Alexandru Macedonski a reușit să atragă și să promoveze în publicația sa o serie de nume sonore ale literaturii române. Dar nu fără sacrificii. Căci problema banilor, a finanțării unei reviste literare, a existat dintotdeauna. În realitate, scriitorii care s-au îmbogățit de pe urma faimei scrisului sunt re-

almente mai puțini decât majoritatea care se zbate să-și asigure traiul zilnic. Să ne aducem aminte că „Literatorul” este poate revista românească cu cele mai dese apariții și cele mai frecvente perioade în care a dispărut de pe piața editorială. De ce?... Din cauza unor serii de evenimente imprevizibile, ca un blestem invizibil al lui Alexandru Macedonski. Astăzi, „Literatorul” revine pentru dumneavoastră după o perioadă de câteva luni de absență, în care pandemia provocată de virusul COVID-19 a tras zăvoarele multor lăcașuri de cultură. Însă noi, echipa de astăzi a „Literaturii” ne bucurăm că avem șansa să așternem pe hârtie sau în format electronic noi frânturi de artă a compozițiilor scrise meșteșugit de alții

Alexandru Macedonski, desen de Iosif Iser; reproducere

și pregătite pentru dumneavoastră, cititorii. Căci, vorba lui Macedonski:

„O literatură trebuie să inoveze dacă vrea să trăiască și să fie puternică”.

Ana Blandiana și versul care a dărâmat barierele comunismului

Text: Elena Boholt

Anul acesta, numele Anei Blandiana a fost propunerea României pentru Premiul Nobel pentru Literatură. Susținută de mai multe instituții culturale și de personalități în domeniu, inițiativa a aparținut reprezentanților Fundației „Doina Cornea”, care au lansat un apel către români pe 30 mai, exact în ziua în care s-a născut disidentă anticomunistă Doina Cornea, „ca cel mai frumos dar pe care i l-ar putea face”. Otilia Valeria Rusan (în vârstă de 78 de ani), căci acesta este numele real al poetei devenită legendă în rândul scriitorilor români, este laureată a mai multor premii naționale și internaționale, dintre care amintim Premiul Internațional Herder, Premiul Internațional

Vilenica, Premiul Internațional Camaioare, Premiul Național de Poezie sau Premiul „Opera Omnia” al Uniunii Scriitorilor. Ana Blandiana este una dintre eroinele literaturii române, care a devenit cunoscută opiniei publice internaționale, în mod special, datorită celor trei interdicții de publicare: 1959 - 1964, 1985, 1988 - 1989. Poate nu toată lumea știe că, înainte să fie cunoscută ca poetă, Ana Blandiana a lucrat pe un șantier de construcții, deoarece a fost persecutată de regimul comunist. Mă voi referi la momentul anului 1980, când poeta a publicat volumul de versuri pentru copii „Întâmplări din grădina mea”, unde personajul central era motanul Arpagic. Opt ani mai tâziu, Motanul Arpagic apare într-un nou volum „Întâmplări

de pe strada mea”, iar Arpagic avea acum apucăturile dictatorului. Succesul a fost extraordinar, căci volumul a dispărut din librării înainte de a fi interzis. Reacția publicului a fost uluitoare, după cum a mărturisit autoarea într-un interviu acordat unui post de televiziune, la peste 20 de ani de la Revoluția din decembrie 1989. Vorbeam despre reacția publicului: poeziile interzise, scrise de mână de cititori, au fost difuzate în mii de exemplare. Ca o dovadă a cenzurii din România, poeziile au fost traduse ulterior în numeroase limbi, iar, nu după mult timp, revista londoneză „Index of Censorship” i-a dedicat un număr special. Nu pot încheia aceste rânduri decât reamintind câteva versuri ale autoarei despre celebrul Arpagic, din poezia

„O vedetă pe strada mea”: „I se dau flori,/ Pâine cu sare,/ Câte-o scrisoare/ În plic/ Și toată lumea strigă/ Arpagic!”.

REDAȚIA

ELENA BOHOLT, redactor-șef

MILENA ISPAS, redactor

MARINELA ROGOJINARU,
redactor; coordonator
Cenaclul Literatorul

DAN CĂLIMAN, fotoreporter

CORNELIU VLAD, colaborator

CODRUȚ RADU, grafician

Revista „Literatorul”
este o publicație aflată
sub egida Bibliotecii
Metropolitane București

RAMONA IOANA MEZEI,
director general Biblioteca
Metropolitană București

ISSN 1220-5583,

ISSN-L 1220-5583

Revista „Literatorul”
se distribuie gratuit

Tipar: CoPrint

Tabloul lumii, savantului

Text: Corneliu Vlad

Foto: Dan Căliman

Savantul român Denis Buican (pe numele său real Dumitru Peligrad), stabilit la Paris în anii '60, la invitația președintelui și premierului Franței din acea perioadă, a vizitat din nou, în această toamnă, țara de baștină. În vârstă de 86 de ani, Denis Buican este o personalitate de talie internațională: doctor în genetică, doctor în litere și științe umane, filosof, poet și istoric al științelor.

Stabilit la Paris, Denis Buican se consacră studiilor sale de istoric și de filosof al științelor. În anul 1983, acesta și-a susținut teza de doctorat intitulată „Istoria geneticii și evoluționismului în Franța”, o premieră absolută în materie de istorie veritabilă a acestei științe. Cu această ocazie, Denis Buican a demonstrat modul în care neo-lamarckismul, a împiedicat în această țară dezvoltarea geneticii pe parcursul primei jumătăți a secolului al XX-lea. Apoi, în 1989, pentru cartea „Revoluția evoluției”, Denis Buican a obținut Premiul Academiei Franceze.

În același timp, savantul român se afirmă ca un militant civic neînfricat, prin opiniile și convingerile sale despre dreptul de a-ți exprima liber ideile, de a nu fi împiedicat în a

Interviul acordat domnului Corneliu Vlad (stânga) de către marele savant Denis Buican (dreapta) a avut loc într-o cameră de hotel la Athénée Palace Hilton, unul dintre cele mai importante puncte de reper ale Bucureștiului, încă din 1914

critica abuzurilor justiției și poliției deopotrivă în regimuri democratice și autoritare, de a putea trăi liber și a nu fi obligat să trebuiască să te cenzurezi la tot pasul. Zeci de tratate, studii și cărți în domeniul epistemologiei și istoriei științelor poartă semnătura marelui om de știință: „Biologie generală, genetică și ameliorare” - în colaborare cu Bogdan Stugren; „L'Éternel Retour de Lyssenko”; „Histoire de la génétique et de l'évolutionnisme en France”; „La Génétique et l'Évolution”; „Darwin et le Darwinisme”; „Lyssenko et le Lyssenkisme”; „Biognoséologie. Évolution et révolution de la connaissance” etc. El a publicat și eseuri precum

„Dracula et ses avatars”, „Les métamorphoses de Dracula. L'histoire et la légende”, „L'Université: vache folle et sacrée de la République”, „Epopoea lumii vii” etc., sau opere literare cum ar fi „Arbre seul”, „Lumière aveugle”, „Mamura”, „Mărgăritare negre” ș.a.m.d.

Un prieten bun, mai apropiat decât oricare altul pentru Denis Buican este „tovarășul meu, Eminescu”, după cum afirmă în interviul acordat. I-a cunoscut personal pe Emil Cioran, Eugen Ionescu, Tudor Arghezi sau Mircea Eliade, însă Mihai Eminescu este poetul de geniu pe care îl apreciază enorm.

„Tovarășul meu Eminescu”, un prieten de suflet.

Stimate domnule profesor, sunteți un eminent reprezentant al științelor vieții, un deschizător de drumuri. Cum vedeți dumneavoastră relația dintre morală și știință sau morală și cultură? În același timp, observ că deși dumneavoastră sunteți un savant și un cetățean angajat, aveți o poezie suavă, o poezie care pare a se îndepărta de realitatea foarte atroce - aș putea spune - în care trăim în acest moment și pare un moment de evadare din această lume încrâncenată. Așa să fie oare?

Nu știu dacă este așa sau nu, fiindcă eu însumi sunt pentru mine însumi un nume sau lucru în sine, cum ar spune Kant, nu reușește nimeni să se cunoască decât în fenotip și în anumite poziții. Nu poți să știi cu adevărat ce ești sau ce crezi. De aceea, când eu spun că sunt agnostic, nu sunt un agnostic general fiindcă nimeni nu poate să se cunoas-

prin genialitatea Denis Buican

că în mod cu totul definitiv sau absolut. Sigur că sunt de acord cu ceea ce spunea filosoful Socrate, care a plătit cu viața filosofia lui, precum a plătit cu viața morala lui și Iisus din Nazaret, însă „cunoaște-te pe tine însuși” rămâne un deziderat, nu o realitate absolută. Nu te poți cunoaște cu adevărat pe tine însuși, rămâne ca și realitatea pe care nu o poți cunoaște în absolut, cunoști lumea fenomenală, te cunoști și pe tine ca fenomen, să spunem așa, da nu poți să cunoști totul nici despre realitatea din jur, care este postulată și nici despre tine însuși, fiindcă tu ești pentru tine însuși într-o parte din tine incognoscibil. Poate în poezie să manifest această parte, într-o ipostază mai mult sau mai puțin hipnotică, cum este cazul celei mai înalte poezii a lui Eminescu, sau Shakespeare, sau un alt poet sau dramaturg de geniu, însă nu este, să zic așa, o evadare din sine însuși, este o evadare poate dintr-o lume josnică, care este josnică și în Occident, și în Orient, și pretutindeni, iar poezia este, cum spunea cineva altădată, într-un fel misterul inefabil, care nu poate fi atins nici în poezie, nici în absolut, nici nicicum, fiindcă omul, repet, nu are decât cunoaștere limitată și relativă. Nimeni nu poate să răspundă la absolut, sau la anumite probleme fundamentale nici acum și probabil niciodată, cum ar fi de pildă ceea ce spunea filosoful Leibniz, nimeni nu va putea răspunde probabil la întrebarea „De ce e ceva, mai degrabă decât nimic?”

Dar în ce măsură este poezia o modalitate de aprofundare a cunoașterii de sine și a cunoașterii realităților?

Bineînțeles că poezia ajută în cunoașterea relativă de sine, dar și a unor realități, fiindcă prin poezie simțurile, gândurile, sensibilitatea omului crește, deci ești mai atent și la ceea ce se întâmplă înăuntrul tău, în eventualul subconștient, dar și în ceea ce se întâmplă împrejur, fiindcă sensibilitatea poeziei ajută în cunoaștere lucidității savantului sau științificului. Însă aici este și o tragedie a cunoașterii. Dacă cineva este un savant, un cercetător științific și în același timp este un poet, este o tragedie personală, deși poate opera profita din această dicotomie care ajunge într-un întreg. În sensul că, dacă ai luciditatea savantului, vezi lumea așa cum este, adică josnică, și dacă ai sensibilitatea poetului, adică dacă n-ai șoricul gros precum cei mai mulți, bineînțeles că este o tragedie să suporti un astfel de tablou înfiorător, în care vezi geno-

cide, vezi crime, în care din punct de vedere moral omul apare ca cel mai rău animal. Nici hienele, după câte știu, n-au făcut genociduri de clasă; ale lui Lenin, Troțki, Stalin, Mao Zedong, Pol Pot etcetera și nici genocidele de rasă ale lui Hitler și ale celorlalți. Ca să nu mai vorbesc de războaiele coloniale etc. Deci, din punctul acesta de vedere, este un tablou teribil, să-l vezi cu luciditatea savantului și să-l suferi cu sensibilitatea poetului. Însă bine-nțeles că simțurile, inteligența savantului, ca și sensibilitatea poetului, se ascut prin această dicotomie, care este poate favorabilă operei, dar este tragică pentru individ.

Dar sensibilitatea poetului poate fi militantă, angajată sau poate fi o sensibilitate evazionistă, o sensibilitate care se îndepărtează de lumea reală și care intră într-o lume idilică, paradisiacă...

Asta în ipoteza că poetul nu este și un savant. Adică nu are luciditatea științificului, ca să analizeze logic și obiectiv lumea, fiindcă altfel, dacă privești lumea cum este făcută dintru-început, prin bumerang, ai putea să spui că Demiurgul care exista - eu sunt agnostic, deci nu pot răspunde la întrebare - ar putea să fie un drac. Fiindcă dacă este un zeu sau Dumnezeu atotputernic și atotștiutor, fiind atotștiutor trebuia să știe că Adam și Eva va păcătui, că va face El însuși genocidul lui Noe, că va permite toate genocidele, deci ar fi trebuit să fie de acord, eventual, să nu facă nimic, adică să fie de acord cu puritatea neființei.

Dar nu ar fi o lume ștearsă, o lume neinteresantă, o lume monotonă, care nu ar trăi din contradicții, din zbateri, din asemenea încrâncenări dramatice?

Denis Buican este una dintre puținele somități din ziua de astăzi, care fac cinste României

Da, dar poate că este și erou în cărți, cum spune Shakespeare, în Machbet, dacă nu mă înșel, că Dumnezeu e ca un copil răutăcios care omoară muștele și care se joacă cu oamenii ucigându-i.

Ați cunoscut în viața dumneavoastră foarte multă lume. La Paris ați cunoscut mari figuri sau ați revăzut mari români și știu că ați avut relații cu totul deosebite, de prietenie, cu Emil Cioran, dar și cu Eugen Ionescu sau Mircea Eliade. Ce ne-ați putea spune în această privință?

I-am cunoscut desigur pe Eugen Ionescu, pe Mircea Eliade, de altfel pe Emil Cioran. De plidă, Mircea Eliade voia să rămână în Franța, fiindcă știa mai bine francezește decât americanește, decât englezește. Ei bine, n-a putut să rămână fiind atacat, ca și Vintilă Horia de altfel, care a avut un Premiu Goncourt care i s-a retras etc., a fost atacat ca fiind fost admirator sau aderent al legionarilor. Deci, a trebuit să plece în America, unde și-a găsit un sălaș la Universitatea din Chicago și acolo a făcut o operă de reputație universală. Ionescu s-a ocupat de teatrul absurdului, bineînțeles cu un talent care-l caracterizează. Cu Cioran am stat de vorbă mai mult decât cu ceilalți, am cunoscut și pe Virgil Gheorghiu, care a scris o carte importantă, dar care, din păcate este uitată din pricina proceselor

și certurilor sale cu Monica Lovinescu. Practic, Monica Lovinescu cerea bani mult mai mulți, fiindcă considera că traducând în franceză cartea lui Virgil Gheorghiu, „La vingt-cinquième heure”, a făcut nu numai opera de traducător pentru care a fost plătită, ci o operă de creator. A fost un proces între ei, eu nu vreau să mă amestec în astfel de lucruri, însă, în orice caz, nu cred că a fost de cea mai bună specie, să zicem așa, nici din partea Monichii Lovinescu, care cerea bani pentru traducerea ei suplimentară. Oricum, în ce-o privește Monica Lovinescu, ea spunea adevărul despre România, dar românii, dacă n-ar fi fost cum sunt, cred că știau adevărul despre dictatura comunistă, chiar fără Europa Liberă. Nu văd de ce aveau nevoie să fie informați din afară, însă cu ceea ce nu eram de acord, este atunci când prezenta Occidentul ca lume liberă, ca un paradis, ceea ce nu era adevărat. Asta era în teorie „lume liberă”, în practică vedeți ce este... Acum când oamenii ajung în Occident văd că și acolo nu e o lume liberă, este o poliție abuzivă, o justiție care e ca pe vremea despotului Ludovic al XIV-lea. Știți ce zicea La Fontaine despre asta, în funcție de putere, dacă ești puternic sau mizerabil, curtea, justiția regală, care a rămas tot așa de abuzivă și acum, te va face negru sau alb, să spunem așa. Deci, din punctul aces-

ta de vedere a dezinformați prezentând Occidentul altfel decât era, să spunem. În ceea ce privește Cioran, am stat mai mult cu el de vorbă câteodată plimbându-mă și în grădina Senatului, care este în centrul Parisului, un fel de parc, fiindcă eram din Mărginime, tata Dumitru Peligrad venea din Săliștea Sibiului, Cioran venea din Rășinari, tot din Mărginime, de se cunoșteau familiile etc.

Dacă tot am ajuns în Mărginime, să ne mai oprim puțin asupra lui Cioran, să ne mai spuneți câteva amintiri.

Altfel, Cioran mi-a scris unele scrisori în care spunea că un volum de poeme pe care l-am publicat – primul volum pe care l-am publicat în Franța – mi-a răspuns și l-a ăsta, dar mi-a răspuns la cel de-al doilea volum „Lumière aveugle” (Lumină oarbă), tradus și în România.

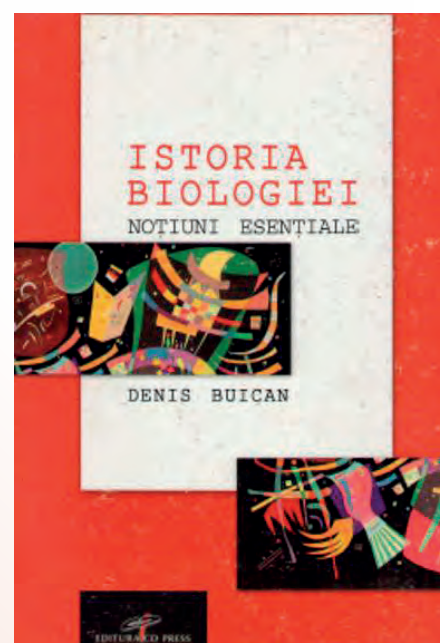
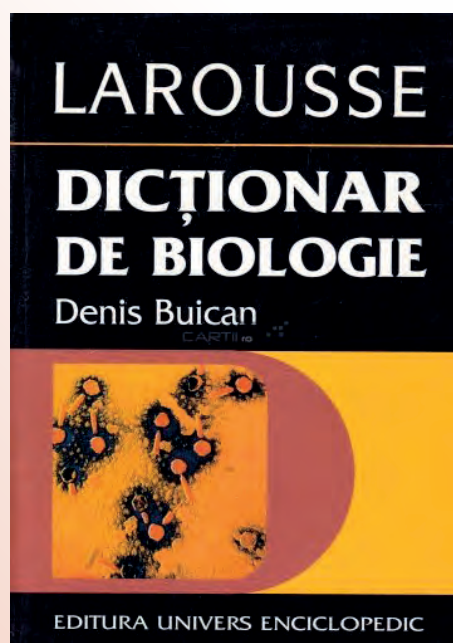
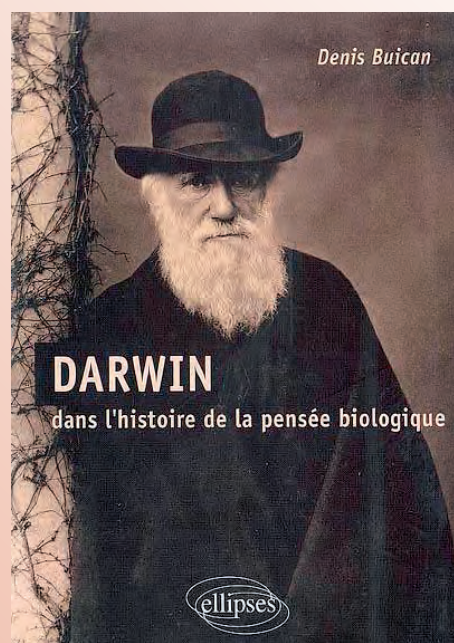
Îi plăcea poezia?

Da, îi plăcea și mi-a spus că primul volum nu i se părea destul de sumbru, însă era de acord cu al doilea, „Lumière aveugle”. De altfel, și eu am scris despre o carte a lui Cioran într-un mare ziar din Franța și el mi-a scris o scrisoare, fiindcă eu am citat „Rugăciunea unui dac”. El era un admirator al lui Eminescu și a spus că ce preferă este „Rugăciunea unui dac”. Deci el căzuse, după părerea mea, dintr-un fel de extremă,

într-o luciditate extremă. Adică după ce s-a înșelat, cum a recunoscut el însuși, în Mișcarea Legionară, s-a ajuns la un fel de nihilism, de unde Mișcarea Legionară era un elan, să spunem așa, un elan care nu se putea sfârși decât... în sânge.

Da, dar Cioran s-a mai înșelat o dată și în legătură cu Decembrie 1989, când a scris acel text, în Le Nouvel Observateur parcă, foarte entuziast, în care laudă tineretul din România care a răsturnat regimul comunist, dar am impresia că după aceea și-a schimbat opiniile în legătură cu evenimentele din România din 1989 – 1990.

Bine, era și o minciună occidentală din punctul ăsta de vedere, fiindcă practic dictatura comunistă a lui Ceaușescu a fost înlocuită de demagogia pe care o vedeți – mai mult sau mai puțin capitalistă – dar nu a fost un fapt de revoluție authtonă, ci mai degrabă de revoluție provocată, deci o lovitură de stat provocată de întâlnirea de la Malta (dintre Bush - tatăl și de Gorbaciov). Ceaușescu, care era un ucenic cizmar, nu și-a dat seama de faptul ăsta, că el devenea insignifiant, inutil, ba chiar nociv, fiindcă Occidentul l-a primit cu toate dezonorurile occidentale și în Franța, și în Anglia, și pretutindeni, cât era..., se înfigea ceva între pactul de la Varșovia etc. Dar după ce s-au înțeles cu

Gorbaciov, deci a ajuns la complicitatea veche „vodca-cola”, nu mai aveau nevoie de mica Românie sau de micul dictator de la București.

Da, este adevărat. Sunteți mulțumit de felul în care este cunoscută istoria României și tratată pentru viitor? Văd această carte, privitoare la Vlad Țepeș.

Păi am scris o carte comparând „Dracula et ses avatars”, cum e văzut și în filme și în Occident și cu ce s-a întâmplat cu Stalin, cu Ceaușescu, dictaturile actuale, să spunem așa, unde de altfel am arătat și ceva caracteristic, fiindcă vorbeam înainte, de complicitatea „vodca-cola”. M-am trezit noaptea, înainte de Crăciun era, pe la 11 noaptea, când erau aici... Se spunea în Occident că se trag la București focuri... Ei bine, atunci au cerut și ministrul de Externe al Franței, dar și secretarul de Stat american, care e ministrul de Externe american, au cerut lui Gorbaciov să intervină în România. Eu am dat un comunicat prin Agenția France Presse, noaptea prin telefon, cum eram o personalitate cunoscută, care a ajuns la București, Iliescu mi-a confirmat că ajuns comunicatul, în care am protestat cu indignare împotriva aserțiunii ministrului de Externe francez și secretarului de Stat american, care cereau intervenția rusească aici, fiindcă spuneam, date fiind raporturile dintre români și sovietici sau ruși, s-ar putea ajunge și la o mai mare vărsare de sânge, decât cea despre care se vorbește la București.

Spuneați că Cioran s-a arătat dezamăgit de evoluția României după 1989 și a ezitat, chiar a refuzat să vină în țară, deși fusese invitat.

El m-a descurajat, ca și Ionescu, mi-au spus că nu e bine să vii în țară, de ce să dai crezare etc. Eu însă am venit, zic poate aduc cel mai puțin rău, aduc un pic de lumină, mai dau un

interviu, mai public ceva. Nu i-am ascultat din punctul ăsta de vedere, nu știu dacă am făcut bine sau rău.

Văd că în poezia dumneavoastră există laitmotivul ăsta, al găurilor flautului.

Probabil că poezia, într-un fel, prin sunetul ei, prin armonia ei încearcă. Nu știu dacă reușește să acopere găurile flautului, adică găurile vidului, care năvălește de peste tot.

Asta este aprecierea unui poet sau a unui om de știință?

Mai degrabă a unui poet.

Vă pun o ultimă întrebare incomodă: cum vedeți viitorul apropiat sau mijlociu al României?

Eu nu sunt determinist nici în filosofie, nici în știință, sunt probabilist, deci n-aș putea răspunde cu precizie unei astfel de întrebări care ar cere absolutul. Adică să am știința absolută, nu mă cred că am puterea absolută a eventualului Creator atotputernic.

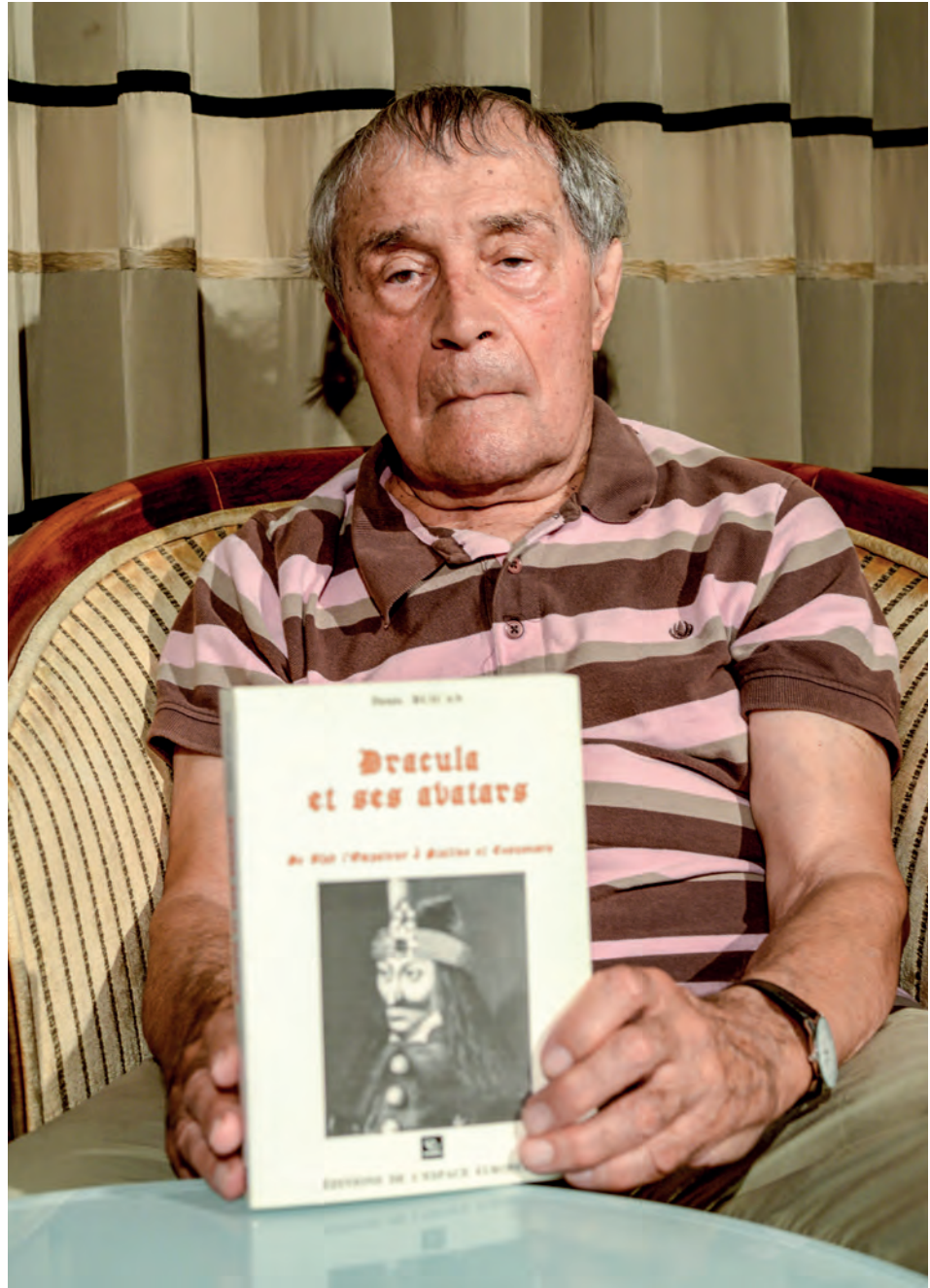
Dar probabilistic vorbind?

Probabil că este mai aproape de ce spunea Cioran, „l'elan vers le pire” sau de ce spunea Paul Valéry, „un avance de l'avenir à reculons”, sau de ce spunea și tovarășul întru poezie, genialul poet Mihai Eminescu - îi spun tovarăș întru poezie, ca tovarăș de breaslă, nu vreau să mă compar cu geniul incomparabil al lui Mihai Eminescu - el spunea undeva,

dar eu l-aș corija generalizând că: „Numai biet român săracul/ Îndărăt tot dă ca racul”. Dar eu aș spune „Numai bietul om săracul/ Îndărăt tot dă ca racul”, că peste tot s-a ajuns la un fel de balamuc urbi et orbi, să vorbesc ca Merkel, sau ca să vorbesc ca papistașii la un balamuc urbi et orbi. Tot așa l-aș corija pe Mihai Eminescu când spunea: „Astă pleabă ăst gunoi,/ Să ajung-a fi stăpână și pe țară și pe noi!”. Eu aș spune: „Astă pleabă, ăst gunoi,/ Să ajung-a fi stăpână și pe lume și pe noi?” (...)

Concluzia dumneavoastră este amară dar îndeamnă la reflecție. Vă mulțumim foarte mult pentru interviul pe care ni l-ați acordat.

Și eu vă mulțumesc.

Denis Buican și cartea sa „Dracula et ses avatars: De Vlad l'Empaleur à Staline et Ceaușescu”; pornind de la domnitorul Vlad Țepeș, în paginile cărții vom regăsi istoria și legăturile politice între cei mai teribili vampiri ai secolului nostru, cum ar fi despotul de la Kremlin (Stalin) și tiranul Carpaților (Ceaușescu)

Criticii literari și E. Lovinescu critic al lui

Text: Marinela Rogojinaru

Sursa foto: Wikipedia

De departe, cei mai importanți critici literari de la noi, uriași, semeți, adevărați prinți ai condeiului, care au disecat, interpretat și tălmăcit operele celor mai importanți scriitori români, George Călinescu și Eugen Lovinescu au punctat fericit timpul și spațiul cu personalitatea lor marcantă, cu spiritul viu, erudiția înaltă și buna așezare în pleiada de valori a literaturii române. Și elogiile, meritate, pot continua, căci, de-a lungul vieții, ei au fost cei care au ținut în pumni, în inimă și-n spirit ogorul cuvintelor și-au „arat” cu talentul și puterea minții toată cuprinderea, tot câmpul fertil al arealului scriitoricesc din vremea lor, și de până la ei. Numai că, așa cum se spune că orice critică (nu neapărat literară) este constructivă, la rândul lor „au picat” sub condeiul șfichiuitor al altor confrăți într-o polemică pe atunci poate deranjantă, astăzi însă considerată absolut constructivă, întregitoare, în ceea ce privește duelul minților scriitoare în sfera vie, dinamică a literaturii române. Spre exemplificare, prezentăm câteva intervenții nu tocmai blânde (răutăcioase pe atunci, grațioase astăzi) ale tânărului gazetar Constantin Noica, intervenții însumate în volumul „Semnele Minervei”.

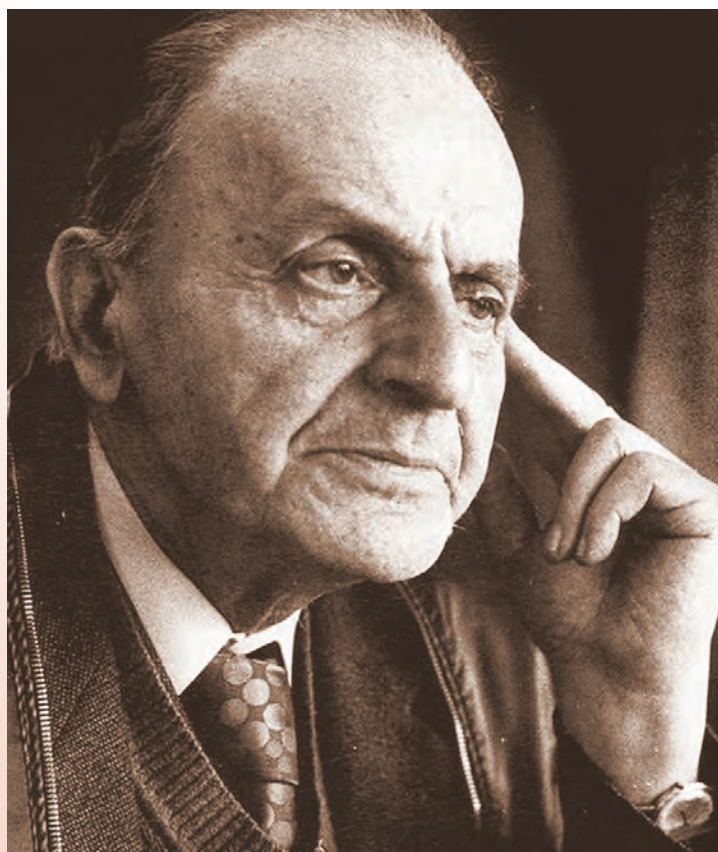
**Cum tânărul „samson”
Noica dă de pământ cu
„goliatul” Călinescu**

„Zvîcnește săptămânal, în coloanele Vieții literare, un domn, profesor de liceu, și-n orele libere scrib incendiat, față de care, dacă ne este imposibilă stima, regretăm

disprețul manifestat. În afară de faptul că d-l Călinescu poartă în traistă câțiva ani mai mult decât noi, d-sa oferă și un caz de vădită semnificație psihologică, prin excesul de susceptibilitate din care se hrănește. Ca atare, vom întârzia, din motive dezinteresat-științifice, la cercetarea acestui singular caz. Metoda cercetării ne-o va furniza bunul simț și vom fi fericiți dacă, spre indignarea aristocratului (?) foiletonist d-l Mihai Sebastian, vom putea utiliza locul comun. Va însemna, fără întârziere, evidență. Ceea ce și căutăm. Combativ de cursă lungă, d-l G. Călinescu sfârșește tocmai aprigul duel cu intelectualității de la Kalende (auzi, domnule: să s-apuce ei să numere stelele, în loc să fixeze steaua

polară!), când, încă plin de sânge pe mâini, dădu cu ochii de adevăratul său dușman: adolescentul. Un articol era inevitabil: Invazia adolescenților. Nemulțumit de onoarea pe care ne-o făcuse numindu-ne adolescenți, d-l Călinescu reveni: Fronda copiilor. Se anunță, pentru numerele viitoare ale revistei gazdă, Războiul sugarilor; și, în sfârșit – finis coronat opus –, Avalanșa foetusurilor! Dar, pentru că acordăm bună-voință fenomenalității d-lui Călinescu, nu ne vom opri la titluri, deși acestea denunță simptomele unei boli grave, pe care, din discreție profesională, o tăcem. Și, tăind cu bisturiul în argumentația veteranului de la Viața literară, descoperim, dintru început, incoerențe și ilogisme, pe care numai misticul autor

al eseului «De apparitione angelorum» le putea semna. Se spune: «problema invaziei adolescenților este cu mult prea serioasă...» etc. O problemă serioasă, și încă a adolescenților, nu poate fi ridicată de un caz singuratec. Totuși, buchisind aticlele d-lui Călinescu, n-am putut găsi aluzii la un alt adolescent decât subsemnatul. D-l Călinescu vorbește despre cei de 20 de ani care «vor să surpe gloria viitoare a celui mai tânăr poet, Tudor Arghezi» iluștri necunoscuți, colegieni de la Ultima oră, unde s-a declanșat „cea mai formidabilă insurecție”, autori de versuri proaste (publicate totuși în Viața literară și atribuite unui mare poet român) – toate semnalmente certe din pașaportul migrațiunilor mele literare. Așadar, formidabila invazie de adolescenți n-are decât două brațe, o sabie și o singură minte, și ea anonimă. Suficient totuși pentru ca d-l Călinescu să se alarmeze și, cu aere părintești, să discute cazul „dezolant” al unei întregi generații, care nu mai muncește etc., etc., lăsând universitățile, «instituții curat feminine». Asta în primul articol. Într-al doilea, se constată, dimpotrivă, că polemica e îndreptată numai împotriva unei părți, maladive, a generației tinere, care în majoritatea ei restantă «învață și tac». D-l Călinescu nu se oprește la aceste contraziceri. După ce spusese că trebuie să ai opere pentru a avea dreptul la critică, află acum că nu e nevoie decât de argumentare (în sfârșit, mi-a luat o piatră de pe su-

Pe când nu împlinise nici măcar 25 de ani, critica literară a vremii aprecia la filozoful Constantin Noica puterea subtilă de analiză, originalitatea și echilibrul interior

G. Călinescu sub condeiuul C. Noica

George Călinescu, unul dintre cei mai apreciați critici literari români din toate timpurile, a fost aspru criticat de colegul său de condei Constantin Noica

flet!). În treacăt, menționez subtitlul distinguo făcut între «deștept» și «inteligent»: deștept poți fi la orice vîrstă, inteligent, nu. D-l Călinescu, vorba d-sale, se poate învidia singur. Ceva mai jos, d-l Comarnescu, declarat ca inteligent și simpatic altă dată, este găsit ridicol de astă dată, dar inteligent și simpatic însemnau: vioi și amuzant. (Cîtă finețe, Doamne, ai pus în mintea acestui prunc al tău!) Era un fel de-a arunca mînușa prin proprie dezavuare. Dar d-l Călinescu nu știe să se bată altfel decît cu pana. Ceea ce am putea constata din abilitatea cu care știe să ne lovească ...Noica care...Dacă n-ar fi

existat d-l Aderca (care...), nașul meu într-o cacofonie era demn de fericire! Propriu-zis, articolele d-lui Călinescu spun două lucruri: 1) adolescentul Noica (pentru că ceilalți pe care-i numește n-au nimic de-a face cu „insurecția Ultimei ore) nu-și vede de treabă (facultate și lectură); 2) același adolescent spune obrăznicii neîntemeiate la adresa mea, a lui Tudor Arghezi și a Gîndirii. Pentru primul punct, d-l Călinescu putea să se informeze, fără să mai facă atîta zarvă. Îi mulțumesc, în orice caz, de grija ce o poartă viitorului meu, cu care sper să n-aibă nici o vecinătate. Iar al doilea

punct, chestiunea cu Tudor Arghezi, am discutat-o destul – și destul de clar – ca să mai insist; chestiunea cu d-sa în persoană e clară de la sine, și cea cu Gîndirea e cert, pentru cei care ne cunosc, că n-are ca substrat intențiunea noastră de a ne propune acolo. În definitiv, n-aș avea să-i mai spun nimic d-lui Călinescu. Cel mult, să-i mulțumesc pentru serviciul, ipotetic și el, de a-mi fi popularizat numele în cetatea lui Bucur și, prin pilda mîniei sale, de a fi ilustrat, pentru un proaspăt intrat în raiul Minervei românești, chipul urît al falșilor ei adepți”.

Dulce ca mierea e glonțul criticii

Cum spuneam, nici pe Eugen Lovinescu nu-l iartă, ci îl mitraliază scurt și nu fără, ci chiar cu multă judecată! „D-l Lovinescu, în interviul acordat ultimului număr al revistei Vreamea, găsește o singură piesă «profund originală și prin material, și prin tratare»: Scrisoarea pierdută. Nu contestăm nici un moment cunoștințele în literatura românească ale criticului de la «Sburătorul». Îndrăznim numai să credem că, dacă d-sa nu află în toată literatura dramatică, și în special cea modernă, nici o operă autentic românească, afară de cea a lui Caragiale, asta dovedește nu «severitate», ci miopie. De altfel, d-l Lovinescu a încetat de multă vreme să fie considerat de publicul nostru ca obiectiv. Nu știm însă ceea ce-i falsifică aprecierile: un defect organic sau o maladie simulată”.

Volumul „Critice” al lui E. Lovinescu trece cu bine „critica” de breaslă

Cum critică (literară) înseamnă a consemna și părțile bune ale unei opere, același Noica poate avea, critic, și vorbe de laudă. „Nu este decît adevărul să spun că d-l Eugen Lovinescu este singurul nostru critic literar nu numai cu vederi personale și rotunjite, nu numai cu un bine încheiat sistem critic, dar și posedînd vigoarea necesară pentru a urmări fenomenul literar românesc în ultimele lui înfloriri, deopotrivă cu hărnicia dăruirii pe fiecare an a unui nou volum de Critice, dacă nu mai mult, cum s-a întîmplat anul acesta. Ultimul volum de Critice, deși nu se referă la literatura modernă, merită totuși un egal interes cu celelalte din urmă lucrări. El conține prefetele pe care d-l Lovinescu le-a scris pentru prezentarea autorilor publicați în «Biblioteca clasicilor români», revenind cu multă hotărîre și vastă documentare asupra unor scriitori de veșnică însemnătate ca: Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Ion Creangă și N. Filimon. Cartea este anunțată ca putînd servi tineretului, ceea ce nu trebuie să se înțeleagă că înseamnă un memorator pentru bacalaureatul la limba română, ci ca o încercare personală, pătrunzătoare și valoroasă de tălmăcire a acestor patru mari scriitori ai literelor românești. E nevoie să se scrie cît mai des și cît mai cu autoritate asupra lor, pentru uzul unei generații care nu știe întotdeauna nici ce să aprecieze, nici pentru ce”. Așadar, constatați iubiți cititori ce însemna calitatea scrisului pe atunci? Ce furtună de idei, ce cuvinte și ce fraze măiestrite se nășteau chiar și când (sau mai ales când) se intra în polemică? Să tot ai, azi, condeieri așa mari ca cei de ieri! Vorba poetului: „Mais ou sont les neiges d'antan?”

Poezii și proză cu emoții online

Text: Corneliu Vlad

Ioana-Cristina Casapu (n. 1987, București, România) este scriitoare, poetă și jurnalistă. A publicat volumele de proză „Deviații de stereo” (2016, Casa de Pariuri Literare - premiat în concursul pentru debut literar Uni-credit Țiriac, ediția 2011) și „Heart Beats: A Memoir Of The Millennial Generation on Social Media” (2019, KDP Worldwide). Poemele sale în limba engleză au apărut în cinci antologii de poezie. În 2015, a publicat un studiu despre psihologia iubirii în era aplicațiilor de *dating*, după ce a petrecut doi ani pe Tinder și a întâlnit, în cadrul acestui proiect de jurnalism imersiv, 157 de persoane din 6 orașe din Europa. Ioana trăiește în Berlin și este, în prezent, redactorul-șef al platformei de jurnalism pentru adolescenți și tineri YOU. The Youth Project.

YOU este un program complex de suport și orientare personală și profesională pentru adolescenții și tinerii din România, îngrijit de către DHM Company împreună cu Asociația Varyafin. YOU înseamnă o platformă de jurnalism narativ și de educație emoțională construită pentru și prin vocea adolescenților și tinerilor, un serviciu de suport psihologic și de mentorat disponibil pentru tineri gratuit și un hub de workshop-uri și evenimente dedicate acestora. Proiectul a împlinit un an de activitate la 1 octombrie 2020, timp în care peste 1200 de tineri au primit suport pentru a-și îmbunătăți calitatea vieții, a sănătății emoționale și pentru a se dezvolta personal. Mai multe detalii pe you.com.ro.

Ioana-Cristina Casapu este redactorul-șef al platformei de jurnalism pentru adolescenți și tineri YOU

Sunt îngrijorată să văd atât
de multe femei singure
Care își lipesc cu conștiinciozitate
fotografiile pe diferite rețele sociale
Ca magnetii din călătorie pe frigider;
Sunt îngrijorată că nu se mai
fac bărbații ca altă dată,
Nu mi-a dat *Like*
Dar mi-a dat *Seen*
Spune o femeie unei alteia în autobuz
Pe locul din fața mea,
Și mă întristez teribil la gândul că
Pe multe din aceste femei frumoase
Ale Instagramului
Nimeni nu le sună de noapte bună
Nimeni nu le trimite un braț de liliac
Sau le spune
La revedere,
Atunci când pleacă singure după un taxi
În orele târzii ale unei zile de marți
De la același club unde încă ne căutăm
Adesea, fericirea.
Toate poeziile de azi
se scriu între picioare,
Spunea prietenul meu Barbu
acum zece ani, pe un blog,
Pe care femeile singure ale Instagramului
L-ar fi citit din scoarță în scoarță;
La finalul zilei
Mi-aș dori doar să frângeți inimi
În loc să primiți *Like*-uri.

Parastas, 2017, Berlin

* * *

Ce se întâmplă în inima unei
femei din estul Europei
Atunci când își revede adolescența
într-un pasaj de metrou,
Prin care nu a mai mers acasă la ora opt
și jumătate de aproape șaisprezece ani;
Mâncând dintr-o pungă de chipsuri de orez
Și un croissant cu vișine,

Umplându-și haina de firimituri.
Pe Instagram nu se întâmplă
nimic interesant, gândește
Femeia din Estul Europei, în timp
ce urcă scările de la metrou,
Amintindu-și că în curând se împlinesc
șaisprezece ani de la prima ei iubire,
Și simțindu-se înzăpezită
De toate viețile pe care le trăiește
sau le-ar vrea trăite
Cu mai mulți oameni
Și cu mai puține consecințe.

Stare de veghe, 2018, București

* * *

Dorul meu de București
E-n casele de pe Strada Diane
Unde femeile încă își trag
mănușile negre de catifea
Pe brațele lungi
Să meargă la bal
În clădiri înalte
Cu ferestre de opt metri.
Alaltăieri, o fată
Cu nume de prințesă belgiană
M-a întrebat ce-mi lipsește cel mai mult.
I-am spus că dorul,
Dorul în întregimea lui a
ajuns să-mi lipsească.
Eu casc gura la case, i-am spus
Și încă aștept toamna
În orașul în care acum spun
tuturor că poate rămân.
Miroase a levănțică uneori, dimineața,
Așa cum mirosea Bunica
Și părul tuturor femeilor cu rochii mov
Și brațe lungi;
Adevărul e că aş rămâne.
Oricum,
În orașul ăsta nu am știut
niciodată ce aş putea să fac.

Diana, 2016, București

Literatura în vremuri de Covid

Text: Corneliu Vlad

„Va mai sta oare multă vreme și literatura în carantină? Va fi ea vaccinată împotriva invizibilei răutăți? Sau o va primi în textele sale?” – se întreba, în vară, un cronicar literar parizian. „Ce viitor va avea cartea după COVID-19?” – se întreba și universitarul canadian Julien Lefort-Favreau. Năpasta globală a trecut ca un tăvălug devastator și peste lumea culturii, paralizând în primul rând viața spectacolului - lovind astfel în toate artele -, dar a pus în primejdie și sectorul editorial: librării închise, difuzarea cărții paralizată, lansările editoriale suspendate, tipărirea noilor titluri redusă drastic și selectiv. Primele victime în sectorul cărții au fost cărțile considerate a fi „cele mai riscante”, adică romanele, poezia, traducerile. Drept care, diversitatea culturală a avut, și ea, de suferit. „Ar fi tragic dacă

lumea își va aminti de criza COVID-19 ca de momentul unei îngustări a spațiului democratic sau al libertății de exprimare”, avertizează prof. Julien Lefort-Favreau. Și totuși, cultura, artele vor supraviețui. Crizele trec, cărțile rămân, cum spunea, optimist, un editor. Iar marile cărți clasice au, ca de fiecare dată în toiul marilor evenimente, vânt la pupă. „Ciuma” lui Camus, ca și „1984” a lui Orwell au urcat vertiginos în topul popularității.

„Literatura covid” câștigă teren

Încă înainte de potolirea crizei sanitare, viața culturală a început să se pună încet-încet în mișcare. Sectorul editorial și librăriile și-au reluat prudent activitatea. Cu mai puține titluri și tiraje, cu o selecție riguroasă a noilor apariții, cu lansări bine dozate pe piața cărții, căci lansarea în avalanșă a

unei producții editoriale care s-a acumulat în edituri și depozite timp de luni de zile fără a putea fi difuzate, blocate de carantină, ar produce o supraproducție. Înte noile titluri lansate pe piața post-COVID-19 și-a făcut apariția, în mod firesc, și „literatura covid”. Vedeta în Franța, și nu numai, este în această privință cartea foarte mediatizată a prof. dr. Didier Raoult „Epidemiile: adevăratele pericole și falsele alerte”, apărută la 26 martie, care a înregistrat un succes surprinzător pentru o carte medicală. De altfel, volumele scrise de medici sau despre medici domină tematica primelor șarje de apariții editoriale ale relansării. Autorii cei mai solicitați sunt „medicii contestatari”, autori ai unor cărți care se intitulează, de pildă, „A mai rămas vreo eroare care n-a fost comisă?” de prof. Christian Perronne sau „Războiul meu cu covidul. Jurnalul unui medic din spitalul alsacian în criza co-

vidului” de dr. Claudia Chatelus. „Ceea ce m-a frapat la aceste cărți a fost diversitatea mărturiilor și a emoțiilor exprimate: este acolo teamă, revoltă, surescitare”, spune editorul Stephane Carriere. Asupra COVID-19 s-au aplecat și scriitori consacrați, precum Bernard-Henri Levy, cu „Acest virus care te scoate din minți”, Aymeric Caron cu „Revanșa naturii”, Edgar Morin cu „Să ne schimbăm calea: lecțiile coronavirusului”. Titluri cât se poate de directe și de explicite, care vorbesc prin ele însele. Scriitorii au fost îndemnați să reflecteze și asupra impactului lăsat de flagel asupra literaturii, cu extensii de ordin istoric și în literatura universală. „Literatura s-a inspirat întotdeauna din crize și din catastrofe – re-marca prozatorul Pascal Gregoire. Romanele lui Zola, Balzac, Steinbeck, John Dos Passos și atâtea alții ne fac să înțelegem ce sunt de fapt nenorocirea, datoriile, banii, furia. Ce ar relata Houellebecq dacă omul occidental n-ar fi atât de nevropat? Celine n-ar fi scris niciodată „Călătorie la capătul nopții”. Și nu se va putea uita faptul că prima frază memorabilă care s-a spus despre încercarea fără precedent ca semnificații a COVID-ului se datorează unui scriitor. Cel mai tradus și mai citit pretutindeni în lume autor de limba franceză, Houellebecq: „Nu ne vom trezi, după izolare, într-o lume nouă; va fi aceeași, dar un pic mai rea”.

Opera lui Michel Houellebecq este considerată a fi o reflecție critică lucidă asupra destinului umanității

Menuț Maximinian și poezia sa licurind în „Crucea nopții”

Text: Marinela Rogojinaru

Poezia este starea de grație a unui fluture, zborul cu orizonturi albastre al unei păsări, drumul spre „precuvânt”, vorba lui Șora, ce mută lucrurile în nemărginirile lor. Poeții sunt fluturi, păsări, semințe de cuvinte, care germinează odată cu ploile lungi de toamnă și încolțesc binecuvântate de ploile primăverii. Câteodată, între aceste două anotimpuri, sunt geruri uscate, secetoase când, pentru unii poeți, poezia intră în hibernare. Atunci, albele ninsori ale iernii îi troienesc, purificându-i, pentru o nouă rodire. Căci, pentru a scoate un nou volum de poezie, trebuie să te desparți, hibernal, de cel trecut! Pentru tânărul poet Menuț Maximinian (de mult obișnit cu scrisul, căci e gazetar), din Bistrița, au trebuit să treacă ceva anotimpuri până când, din sămânța cuvântului, să se ridice lujerul subțire al versului bine încheiat. Așa a ieșit volumul „Crucea nopții”, un volum încheiat, „atotcuprinzător”, care face fericit saltul (în versuri) de la rural la urban, de la țărâna neamului la pământul altor meleaguri, un volum care îți induce generoasa idee că viața e frumoasă și merită trăită, oriunde ai fi, în oricare anotimp al existenței tale fulgurante. Cum spuneam, volumul de poezii al lui Menuț Maximinian are accente rurale, dar și grandios urbane, atunci când poetul întâlnește misterul și splendorile altor lumi, altor orașe, în vânturarea lui prin lume (în poeziile „Scrisoare din Madrid”, „Crăciun la Kulala Lampur”, „Visul lui Columb”, „În Malaezia”, „Istanbul” etc.). Versurile lui evocă marea (Era vară/ Cu soarele/ Cu ploaia/ Era vară/ Pe nisipul arzând/ Inima tresărea./ Era vară/ Iar buzele tale/ Aveau gust de mare.), zborul înalt al spiritului legat gravitațional de arome pământene (Mă desprindeam de pământ/ Ca un înger albăstrui/ Pluteam/ Gust de mere coapte.), țărâna în care moșii și strămoșii săi s-au făcut de mult pulbere geologică (Prin fereastră/ Din biserica bunicii/ Privesc spre cer/ Strămoșii mei/ În depărtare/ Holdele devin pâine./ Poți să zbori/ De mână cu copilăria.), dar și sărbă-

torile creștinești ale satului (De Paști/ În sat/ Haine cernite/ Și post negru/ Ouă roșii/ Mielul jertfit/ Spovedanie). Pe de altă parte, poezia scrisă în peregrinările sale în străinătate poartă în ea veselia, emoția, curiozitatea și mirarea călătorului ce descoperă „lumea nouă”. Așa vede el Crăciunul la Kulala Lampur (Bomboana din brad/ Precum inima ta/ Precum viața din Kulala Lampur/ Pe plaja unde Crăciunul vine cu ananas/ Împodobim un palmier/ Așteptând heruvimi și serafimi/ Și pe micul Iisus), ori forfota din New York (New York Times nu are vești despre tine/ Deși/ Multe văd ochii mei/ Oameni care vin și pleacă/ Purtând istoria în bagaje./ Parcată la două blocuri de tine/ Iubirea mea așteaptă/ Cuminte semaforul). Veselă, optimistă, scrisă primăvara, iarna, vara, cu fior rural autohton ori cu dulci mirări inerente călătorului așezat la fereastră altor lumi, poezia lui Menuț Maximinian merită citită în orice anotimp, chiar și-n anotimpul hibernării spiritului.

Primăvară în Transilvania

Când sticla lămpii crapă sub ger
Cerul e sprijinit de vârful
căpițelor de otavă,
Satul plutește.

Sfârcurile mugurilor tresar.
Vine primăvara,
O simte calul alb...
Pe ulița din capătul de sus al lumii.

Nu e nevoie de fluier
Mioarele pasc
Pe cărarea cât un fir de ață.

Biserica înfiptă în mijlocul satului
Miroase a cer.
Maica Sfântă bea ceai din
fructe sălbatice.

Seri de iarnă

Lupi flămânzi
Cântă la fereastră
De Crăciun.

Măr copt
Ritm de colindă.

Miros de ninsori
Cer pufos
Amintiri...

Maree

Culori la kilogram

Uite ce bine îți stă
Cu tricoul redus de 1 dolar
Parcă ar fi de 100
Ia-l nu mai găsești așa ceva

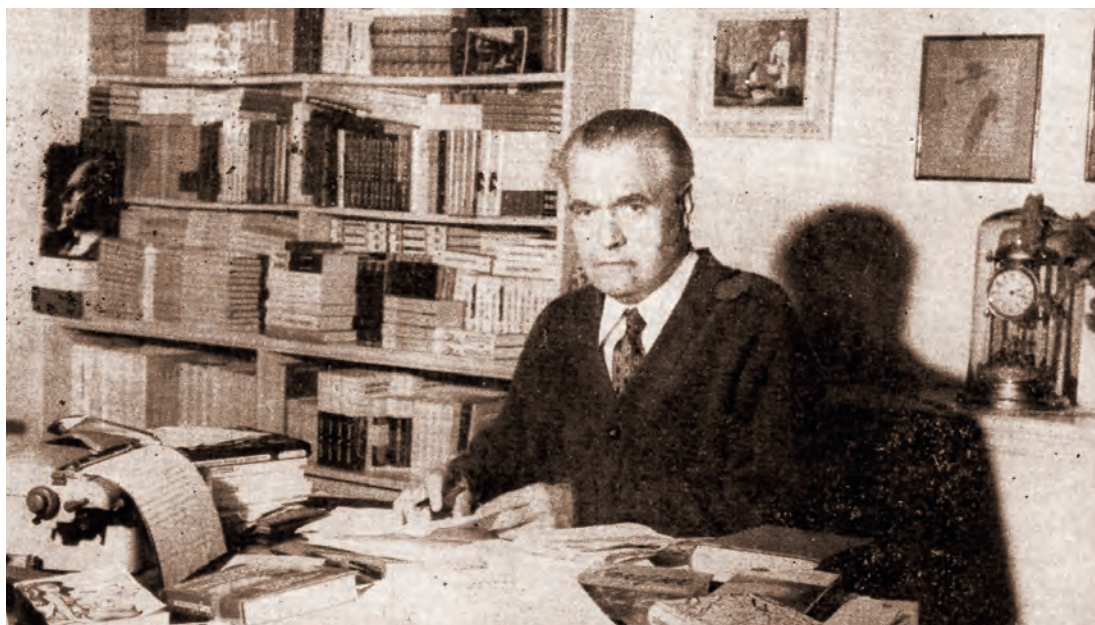
Pe străzile din Queens, Manhattan
Oceanul aduce textile la țarm.

Istanbul
Valuri ce poartă fumul
Din ziua nunții

Pe Bosfor
Dantele din rochia de mireasă

Cafea turcească la ibric
Și muzici orientale.

„Pădurea nebună” este o reflexie a unui destin transfigurat în artă

„Pădurea nebună”
- romanul și filmul
autobiografic al lui Zaharia
Stancu - un omagiu
adus marelui scriitor, cu
prilejul împlinirii a 118
ani de la nașterea sa

Text: Milena Ispas

Viața e o stare pe care o accepți sau o transformi într-o aventură a cunoașterii, unde timpul aruncă destinul în locuri și situații neașteptate. Pe drum, rupem imagini și le lipim de retina sufletului. Doar cei aleși de zeii creației au curajul atunci când sunt copleșiți de povara sau extazul trăirilor să le proiecteze în artă, ca un mesaj de dragoste sau disperare către omenire. Din această conștiință artistică s-a născut la 5 octombrie 1902 scriitorul Zaharia Stancu, în comuna Salcia, sat așezat pe „lunga, îngusta și săraca vale a Călmățuiului”. Avea doar 5 ani când istoria îl face martorul Revoluției de la 1907, eveniment care l-a marcat pentru toată viața, iar în urma unui acces de paralizie infantilă, va rămâne cu o infirmitate a piciorului stâng. Nevoit să se întrețină singur, părăsește școala la 13 ani și se angajează ucenic la o tăbăcărie, argat și vânzător de ziare. Dornic să-și remodeleze granițele destinului, pleacă în lume pentru că așa cum spune chiar scriitorul: „Nu-mi

găseam nicăieri nici astâmpărul, nici locul. Îmi ardeau neconținut tălpile. Mereu mă mâna din urmă diavolul. Încotro alergam cu inima-n gât și cu sufletul la gură? Unde voiam să ajung?...sărac și zăpăcit... teribil de singur”.

Primul Război Mondial îl găsește în Peninsula Balcanică, iar dorul de cunoaștere îl aruncă într-o aventură pe mare, pentru ca valurile vieții să îl aducă la Sorg, într-un sat tătarăsc de pe malul Mării Negre, unde o cunoaște pe Uruma, fata cu fața ca luna și ochii mari negri... El se desparte de exotismul unei iubiri îmbrățișate de sărutul mării acolo unde întâlnește aurul fin al nisipului și se îndepărtează de țărm, spre locurile descrise în romanul mărturie „Pădure nebună”.

O dramă psihologică

Darie, eroul principal, vine la Roșiorii de Vede să-și dea examenele de admitere la liceu. Obosit, sărac și înfometat dornic să se odihnească se oprește în ușa la unchiul

lui Tone, care era cârciumar: „Ce e, măi beteagule? Ai isprăvit de colindat lumea? (...) Cară-te, că de nu...” Pleacă umilit, cutreiră străzile și cu toate că e epuizat și însetat, Darie observă batjocura societății față de cei care au luptat pentru țară. Se înscrie la școală, găsește loc de dormit la unul dintre colegi, la Filipache Arăpaș, continuând să cerceteze viața și oamenii. Întâmplările și frământările sociale la care participă îl fac să descopere că un „cuțitar de cafenea și măsluitor de cărți (...) Lăpturel are mai multă putere chiar decât prefectul. Lăpturel e omul de casă al lui Stănică Paleacu, care acum e numai deputat, ajunge ministru, intră în guvern, și atunci, aici la noi, la Rușii-de-Vede, Lăpturel va tăia și va spânzura.”

Darie află că singura speranță sunt muncitorii care fac grevă la CFR: „Sculați, voi, oropsiți ai vieții,/ Voi, osândiți la foame, sus”.

Romanul este o mărturisire curajoasă autobiografică și o incursiune în conștiința societății românești

după Primul Război Mondial, ce poartă însemnul ironiei și revoltei față de joshnicia umană. Romanul „Pădurea nebună” este o reflexie a unui destin transfigurat în artă, imagini autobiografice și de istorie ce au fost transpuse într-o producție cinematografică cu același nume, de regizorul Nicolae Corjos, împreună cu Ion Cantacuzino și Virgil Puicea. Darie, eroul principal, un tânăr cu o conștiință deschisă spre cunoaștere, dornic să înțeleagă nemernicia celor bogați, este interpretat magistral de actorul Florin Zamfirescu. Un film încărcat de dramatism, istorie și exotism, la care contribuie amprenta artistică a actorilor Catrinel Dumitrescu în rolul Despa, Valeria Sitaru în rolul Valeria, Horațiu Mălăele care îl interpretează pe Filipache Arăpaș și Gabriela Ciuc în rolul tătaroaicei Uruma. Atât romanul, cât și filmul glisează psihologic între realitatea dură a istoriei și refugiul unei spiritualități exotice primordiale, pe care a trăit-o Zaharia Stancu acolo unde marea mângâie obrazul fin al nisipurilor.

Un muzeu cochet, din opera soților **Ligia**

Text: Marinela Rogojinaru

Foto: Dan Căliman

Ca într-o acvarelă de toamnă, cu nori lăptoși prin care își face loc, cu greu, un soare anemic, o casă boierească, impozantă, cu vedere la stradă, stă demnă între noile imobile construite de curând, amintind nostalgie de parfumul de odinioară al perioadei interbelice, când forfota de azi a străzii era înlocuită de melancolica atmosferă bacoviană: este reședința particulară a soților Macovei, un imobil ridicat la începutul secolului XX, în stil eclectic francez (situat pe strada 11 Iunie din București, în apropierea Parcului Carol I), imobil care găzduiește Colecția de artă Ligia și Pompiliu Macovei, ultima intrată în patrimoniul Muzeului Municipiului București (în 1992).

Familia Macovei – ea pictoriță și graficiană, el arhitect și diplomat

Fostul proprietar al casei, Pompiliu Macovei (1911-2009), a fost diplomat al Institutului de Arhitectură „Ion Mincu” din București în 1939, iar după 1960 a ocupat numeroase funcții în diplomatie și guvern: consilier la legația română din Paris, șef al misiunii di-

plomatice la Roma, ministru adjunct al Ministerului Afacerilor Externe, președinte al Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, ambasador UNESCO. Soția sa, Ligia Macovei (1916-1998), a frecventat între anii 1934 și 1939 cursurile secției de artă decorativă la Școala de Belle-Arte din București, fiind apreciată ca cea mai cunoscută ilustratoare a volumelor ce cuprind creația eminesciană. Așadar, doi oameni bine ancorați în cultură, cu mare pasiune pentru artă, pasiune dovedită (pe lângă pictura Ligiei) prin însăși bogata colecție de obiecte, mobilier, cărți rare, icoane vechi și ceramică, colecție rânduie în cele cinci camere aflate la parterul imobilului.

Colecția de artă – comori neprețuite, ca-n peștera lui Ali-Baba

Adevărul e că nici nu urci bine cele câteva trepte de la intrare, nici nu deschizi bine ușa, că ai și intrat în „spațiul” cultural, căci, încă din vestibul îți fură privirea două tablouri uriașe, o vitrină cu cărți, alte pânze înrămate și un cuier din lemn. Mai urci câteva trepte și, când se deschide ușa primei camere, ai tresărire de inimă și uimirea lui Ali-Baba când intră în peștera celor 40 de hoți: o

Camera de lucru în care odinioară lucra artista Ligia Macovei

Casa soților Macovei arată ca o galerie de artă

cameră a comorilor. Deasupra unei sobe de teracotă (ca un șemineu), sub o oglindă din cristal de Bohemia (sec. XVIII), încadrată între două picturi ale Ligiei Macovei („Vegetală” și „Toamnă”) se află o lampă din sticlă de Murano, o statueta cu Buda (din bronz aurit, sec. XVII) și o lampă de moschee din Damasc (sec. XVII). Le țin companie o canapea de epocă și două fotolii, o măsuță și două scaune. Evident, de jur-împrejur, tablouri!

Mic muzeu popular – camera icoanelor pe sticlă

În camera din dreapta, mobilierul din lemn greu, masiv, dă o notă sobră, amintind de povestea Căvalerilor mesei rotunde, numai că aici, masa este lungă, dreptunghiulară, cu două sfeșnice pe ea (unul florentin, altul spaniol) și cu șase

scaune de lemn. Pe o altă masă mai mică sunt așezate vase de sticlă din epoci diferite. Din această cameră se trece în alta mai înghesuită, unde, ca într-un improvizat altar al credinței, sunt numeroase icoane pe sticlă, o ladă de zestre, un dulap sculptat cu înflorate motive populare și ceramică veche. Se iese în prima cameră și, în față, se intră în camera care găzduiește o impunătoare bibliotecă, cu „secțiuni” pe cărți de specialitate (artă și arhitectură), de literatură, de filozofie și o vitrină cu volume cu autograful autorilor.

Atelierul de lucru – desenele Ligiei la poeziile lui Eminescu

În stânga, într-un spațiu generos, se află atelierul de lucru al Ligiei. În spate, un balansoar și un scaun cu spetează încadrează o

În biblioteca familiei se află o colecție impresionantă de cărți de artă, de arhitectură și de filozofie

Sectorul 4, găzduiește și Pompiliu Macovei

măsuță rotundă, în fapt, o tavă islamică din aramă cositorită. Alături, se află un dulap provensal din sec. XIX, o vitrină cu serviciu de cafea din faianță de Rouen și un serviciu de masă din porțelan englezesc, un dulap cu ceramică din China și o laviță cu diferite vase din bronz și aramă. În centru sunt trei fotolii în spatele unei mese islamice din tavă de alamă, o vitrină cu ceramică populară mexicană, rusească și peruană și șevalete cu picturi. Apoi, pe o masă englezească din vremea Renașterii, sunt puse la loc de cinste, într-o vitrină, desenele Ligiei la poeziile lui Eminescu.

Povestea Ligiei Macovei și a desenelor sale

Pentru a afla mai multe amănunte, am stat de vorbă cu doamna Elena Olariu, director adjunct al Secției de Artă a Muzeului Municipiului București: „Ligia Macovei a fost o graficiană renumită, cred că cea mai importantă din istoria artei românești, mai ales pe zona aceasta de ilustrație de carte. Printre multe altele, ea a ilustrat două volume importante, edițiile de lux ale lui Mihai Eminescu și ale lui Tudor

Arghezi. În general, pentru asta a fost cunoscută și-a fost iubită în România. Este considerată ca fiind cea mai bună ilustratoare a operei lui Eminescu, deși nu a realizat lucrări în tehnici mai sofisticate de ulei, ci pur și simplu în desen, în tuș. Linia aceasta simplă a tușului s-a dovedit că reflectă cel mai bine creația eminesciană. Adică este simplă, directă, foarte elegantă și are profunzime. A redat foarte bine stările poetice, alegând anumite fragmente din poezie și ilustrându-le, căci este greu să illustrezi un poem întreg. De exemplu, «Sărmanul Dionis» (în tabloul când stă în fața unei lumânări) îmbracă ideea tânărului care încearcă să-și găsească un drum în viață depășind tot felul de obstacole, este, de fapt, un autoportret. Portretul acestui tânăr este, în fapt, portretul lui Eminescu și a fost folosit pentru a ilustra copertile foarte multor volume de Eminescu. Acest volum de lux a luat o mențiune specială la marele târg de la Leipzig, la o ediție din 1964”.

„Vezi, rândunelele se duc/ Se scutur frunzele de nuc...”

În toamna de afară, vorbele doamnei Elena

Micile „trofee” ale familiei colecționate din țările pe unde s-au plimbat

Olariu cad melancolic, „scuturate” de emoție, ca-n versul eminescian: „Vezi, rândunelele se duc/ Se scutur frunzele de nuc...” Ar mai rămâne ca mâna,

de artist, a Ligiei Macovei să le illustreze! Dar, cum asta nu se poate, aflați înăuntru, în muzeu, multe ilustrații la poeziile eminesciene. Pofțiți, vă rog!

Ligia și Pompiliu Macovei erau îndrăgostiți de arta populară românească

Ligia Macovei este considerată cea mai bună ilustratoare a operei lui Eminescu; în vitrină sunt cărți ilustrate de artistă, cu dedicații din partea autorilor

eram pe locul întâi în viața mea

Text: Tudor Octavian

Foto: Dan Căliman

ERAM PE LOCUL ÎNTÂI

ÎN VIAȚA MEA. Mă sâcăia faptul că mai sus de atât nu se putea. Căsătorindu-mă, primul loc i-a revenit de drept soției. S-au născut copiii și am ajuns de drept pe patru, cățelul m-a trimis pe cinci, televizorul color pe șase. Prioritățile din familie s-au înmulțit și acum sunt pe locul paisprezece, pe care-l găsesc bunișor, pentru că se poate și mai jos.

UN NEGUSTOR DE ARTĂ

din New York a constatat că artiștii din Estul Europei au o problemă cu motivațiile, că nu sunt învățați să-și definească și să-și antreneze motivațiile. Libertatea în absolut, în creație, nu-i tocmai o fericire. Trebuie să ai multă putere de tine, ca să aștepti toată viața ceva ce nu se arată și nici nu e sigur că

ar putea să se întâmple.

După cincizeci de ani, apar întrebări de genul Ce rost are?, Unde duce asta?, Ce e de schimbat, ca să meargă treaba? și altele asemenea, care erodează motivațiile naturale ale tinereții și ale vârstei de mijloc. Voi, cei din Estul Europei - a zis galeristul - ați fost învățați cu stăpân. Aveați un vinovat pentru orice eșec: statul. În democrație, îți măsoară singur dimensiunile eșecului și decizi. Acesta este câștigul libertății, ești liber să schimbi, să renunți, să o iei de la început în altă direcție. Și ce-i mai important, ești liber să te bucuri de schimbări.

TOȚI VREM SĂ MURIM

SĂNĂTOȘI, spune un cardiolog specializat în cazuri limită, însă un noroc de la Dumnezeu ar fi să pățim niște boli ce pot fi povestite cu umor. Ori să avem de ales, fiindcă sunt

și boli care, credem sau nu asta, ni se potrivesc.

UN COPIL URLĂ ÎN TIMP CE E URCAT ÎN TRAMVAI

și sunt semne că o să zbiere pe toată durata călătoriei, fiindcă părinții sunt niște țigani conflictuali, care vin de la cerșit. Copilul urlă, urlă, urlă, iar pentru că trăim în democrație, are loc spontan o confruntare generală de păreri, sentințe, injurături, amenințări, trimiteri materne, lozinci naționaliste, discriminări la obeze, țipete de femei trase în țeapă, sfaturi și consultări ideologice pe teme internaționale. Copilul a tăcut de mult, însă democrația, odată urnită, greu mai poate fi oprită, chiar și la capătul liniei.

DIN LUMEA SĂPĂTORILOR

DE PUȚURI, am memorat un proverb profesional: Decât o sută de gropi de un metru, mai bine una

de o sută de metri. Nu-i sigur nici așa că dai de apă, dar de ceva tot dai. Ce știi în plus muncitorii, dar ezită s-o spună e că, în gospodăriile din mahalale și de la țară, cu privata în fundul curții, dai întotdeauna de ceva și încă foarte repede.

ÎN TOATE PLECĂRILE MELE DEPARTE,

de după 1990, am avut lipit de peretele interior al geamantanului un plic cu o bancnotă de 100 de dolari, plic pe care nu l-am deschis niciodată. N-am avut în niciun voiaj destui bani, oricât de modest mi-ar fi fost traiul, iar zilele în care am mâncat numai banane n-au fost puține, dar ziua în care ar fi fost să deschid plicul însemna nu doar un eșec de etapă, ci condamnarea fără drept la recurs a Eșecului.

FORMULA MURITORI DE

RÂND, spune un lingvist specializat în sociologia proverbelor și a zicătorilor, nu există la alte nații. E un capitol din filozofia feudalului de dincoace de Carpați, care și în moarte se simte deasupra tuturor. E mai mort decât toți.

DOMNIȘOARELE CĂRORA, ÎN INTERVIURI, LI SE CER

CUGETĂRI despre treburile sufletului, adică despre dragoste, știu toate ce nu este dragostea. Dragostea nu înseamnă doar a privi în aceeași direcție cu iubitul, filozofeste o interviueată. Dragostea nu este doar ce simți trecător, decide altă domnișoară. Și trebuie să-i dau dreptate. De la o vreme, simt foarte trecător tot mai puțin din ce sunt și nimic din ce simt nu mai e în aceeași direcție cu iubirea.

Vizionarul domn Caragiale:

„Bravos națiune! Halal să-ți fie!”

Text: Milena Ispas

Caragiale a privit societatea ca pe o scenă în care decorul depășește linia orizontului, iar ridicolul, penibilul, ipocrizia și lăcomia se multiplică veșnic. Un geniu care a descoperit antropologia filosofică a politicii românești. Un veritabil maestru al creării personajelor dramatice, Ion Luca Caragiale a adus strălucire artei scenice. Creația sa excepțională, care cuprinde de la piese de teatru, la momente și schițe ori la nuvele și povestiri este întregită de articole politice care par a fi desprinse chiar din realitatea contemporană. În cele mai multe opere ale sale, Caragiale satirizează lumea Capitalei sau a provinciei, din perioada sfârșitului de secol XIX și cea a începutului de secol XX.

Cu o inteligență nativă și o ironie fină, Caragiale a redat extraordinar atmosfera politică a vremii în piesa de teatru „Conu Leonida față cu reacțiunea”. Personajul principal este veșnic de partea puterii, care nu concepe revoluția decât cu aprobarea autorităților: „Câtă vreme sunt ai noștri la putere, cine să stea să facă revoluție?”. Este nimeni altul, decât Conu Leonida, care își dorește stabilitatea financiară – leafa și pensia – și cum altfel s-ar putea realiza acest lucru, decât susținând republica?

Chiar de la prima scenă, îl vedem pe Leonida cum îi împărtășește soției sale Efimița ideile din presa vremii, „Aurora Democratică”, despre cum mai merge țara. Curentul revoluționar străbătea poporul ca o undă de șoc, iar Leonida a auzit de „Galibardi” și cei

o mie de „volintiri” ai lui și, chibuitând pe marginea evenimentelor, îi spune Efimiței: „Patru vorbe, numai patru, da’ vorbe, ce-i drept! Uite, țiiu minte ca acum: «Bravos națiune! Halal să-ți fie! Să trăiască Republica! Vivat Prințipatele Unite!» și jos iscălit în original «Galibardi».” Efimița nu prea înțelege ce-i cu republica și întreabă sincer: „Ce procopseală ar fi și cu republica?”

Minunat de-așa întrebare, Leonida răspunde prompt: „Ei! bravos! ș-asta-i bună! Cum, ce procopseală? Vezi asta-i vorba: cap ai, minte ce-ți mai trebuie? Apoi, închipuiește-ți dumneata numai un condei, stăi să-ți spui: mai întâi și-întâi că dacă e republică, nu mai plătește niminea bir... (...) Vezi bine; pensia e bașca, o am după legea veche, e dreptul meu; mai ales când e republică, dreptul e sfânt: republica este garanțierea tuturor drepturilor”. Prin descrierea directă, Caragiale lasă impresia că îl simpatizează pe Conu Leonida, însă acesta este practic un simbol al falsei originalități. În realitate, autorul a suprins extraordinar de bine existența obiectivă, limbajul și comportamentul românului în această piesă de teatru.

Șerban Cioculescu:
„Calitatea dominantă a lui Caragiale este inteligența”

„Dator cu o privire sintetică, cercetătorul este îndemnat să aleagă din diversitatea trăsăturilor pe aceea fundamentală, generatoare a reacțiunilor morale. Unii contemporani au fost minunați de ‘impresionabilitatea’ neobișnuită a lui Caragiale, în care au văzut cheazășia tempera-

Sursa foto: Wikipedia

mentului de artist și cheia variabilității în atitudini, comportări și îndeletniciri. Această impresionabilitate nu vibrează însă în atingere cu formele plastice, cu universul deschis simțurilor. Ea este de ordin pur intelectual. Calitatea dominantă a lui Caragiale este inteligența”, scria caragialeologul Șerban Cioculescu în lucrarea „Viața lui I.L. Caragiale”.

Putem afirma fără greșală că, Ion Luca Caragiale este un scriitor complex, care a

reușit să descifreze resorturile profunde ale specificului național al vremii: vanitatea, snobismul caricatural, oportunismul și birocrăția. Aceste tare ale societății, aflate în plină transformare, sunt evidențiate în opera caragialeană prin modul în care reacționează personajele sale. Până la urmă, ironia din teatrul lui Caragiale este efectul unei atitudini preponderent ambivalente, prin care acesta a exprimat adevăruri umane și sociale bazate pe experiența sa de viață.

Cărți și recreere pandemie, alături Metropolitană

Text: Ramona Ioana Mezei

Foto: Arhiva BMB

Evenimente în cadru restrâns, distanțare socială, mască de protecție dar, cu toate acestea, Biblioteca Metropolitană București (BMB) continuă să susțină informarea, educația și recreerea. Sunt de apreciat acești oameni care au pus la punct toate condițiile pentru ca iubitorii de literatură și de artă să poată beneficia în continuare de minunatele cărți ale bibliotecilor, ori să se bucure de evenimnetele culturale organizate în spațiile BMB. De exemplu, pentru publicul activ, 20 dintre filialele BMB oferă gratuit, în condiții de siguranță, servicii de bibliotecă de bază: înscriere, rezervare titluri, împrumut și restituire. Dintre ele, filialele care au grădini amenajate derulează și evenimente în aer liber,

Magia poveștilor a prins viață cu ajutorul bibliotecarilor de la Ion Creangă

bineînțeleles cu un număr restrâns de participanți și, obligatoriu, cu locuri rezervate în avans. Amintim doar câteva din ultimele activități pregătite de inimoșii bibliotecari, care au fost pe placul bucureștenilor. Pe 30 septembrie, Sediul Central Mihail Sadoveanu a găzduit prezentarea volumului omagial „Iulia Hasdeu – memoria unui nume”, însoțit de un moment poetic susținut de actrița Doina Ghițescu.

Totodată, lucrările cunoscutului artist plastic Dumitru Macovei au putut fi văzute la Artoteca BMB, din Șoseaua Mihai Bravu nr. 4. În aceste vremuri de pandemie, am remarcat cu plăcere că Biblioteca Metropolitană București este extrem de prezentă în mediul online, prin intermediul celor 30 de pagini de Facebook din rețeaua filialelor sale. Indiferent de vârstă, publicul este permanent invitat să (re)descopere informații din cele mai diverse domenii și să participe interactiv la un dialog deschis prin intermediul rubricilor #vremsastim sau „Noi întrebăm, voi răspundeți!”.

„Licurici și... Tolba cu povești”

Dacă nu știți deja, oamenii din spatele cărților s-au gândit și la cei mai mici dintre noi. Credeți că un copil, care încă nu știe să citească, ar putea descoperi ceva interesant la Biblioteca Metropolitană București? Chiar și de la distanță, bibliotecarii BMB citesc povești pentru cei mici, iar personajele îndrăgite ale Teatrului de păpuși Licurici prezintă o serie de

montaje cu piesele lor clasice, dar și cu adaptări după diferite povești cunoscute. Cu alte cuvinte, „Licurici și... Tolba cu povești” aduce biblioteca acasă. Acesta este un proiect implementat de către Primăria Capitalei, prin intermediul Bibliotecii Metropolitane București, ce permite accesul publicului la o serie de povești și piese de teatru, care în mod obișnuit erau citite sau jucate în sediile filialelor BMB.

Pauza de (re)creație!

Adolescenții găsesc pe paginile de Facebook ale BMB rubrici interactive, care le reamintesc faptul că un moment de relaxare se poate transforma oricând într-o lecție sau o provocare. În prima săptămână a lunii octombrie, pe pagina Filialei Otilia Cazimir, tinerii au fost puși într-o mică dilemă „De citit sau... de recitat!”. Filiala George Coșbuc a lansat provocarea „Ghicește sau citește într-o miercuri... de poveste”, Filiala Marin Preda a venit cu recomandările altruiste: „Citește și dă mai departe!”, iar Filiala Ion Creangă a venit cu noutăți „Despre Man Booker Prize”. Bibliotecarii de la Filiala Lucian Blaga s-au gândit la liceenii de la Coșbuc, cărora le-au recomandat cărți, cu ajutorul rubricii „Jurnal de lectură. 7 săptămâni, 7 cărți, 7 adolescenți”. Nu s-au lăsat mai prejos nici bibliotecarii Filialei Vasile Alecsandri, care au venit în ajutorul copiilor de școală generală cu rubrica „Să scriem corect”, în timp ce pentru adolescenți, Filiala George

Expoziție de artă plastică „Memorii elective”, Dumitru Macovei; expoziția poate fi vizitată în perioada 22 septembrie – 23 octombrie 2020, gratuit, conform programului Artotecii BMB, la adresa Șoseaua Mihai Bravu, Nr. 4. Pentru informații detaliate accesați link-ul: <https://www.bibmet.ro/filiale/filiale-sector-2/artoteca/>

În timp de de Biblioteca București

Topîrceanu a pus la dispoziție „Rubrica: Limba română”. Iată și câteva dintre recomandările de carte pregătite de filialele BMB: pentru copii și adolescenți – „Greierul de la metrou”, de George Selden, „Când mă vei întâlni”, de Rebecca Stead, „Cele trei fețe ale lunii”, de Sally Gardner și „Călătorie magică în Orașul stelelor”, de Mary Hoffman –; loisir – „Dewey. Pisoii din biblioteca unui mic oraș cucerește lumea”, de Vicky Myron în colaborare cu Bret Witter, „Colecționarul de obiecte pierdute”, de Ruth Hogan, „P.S. Te iubesc”, de Cecelia Ahern, „Povestea unei familii perfecte”, de Rosa Ventrella, „Epitaf pentru un spion”, de Eric Ambler, „Indestructibil. Povestea pilotului american care a schimbat cursul celui de-Al Doilea Război Mondial”, de John R. Bruning, „Celălalt Simion”, de Petru Cimpoeșu și „În pădurile Siberiei”, de Sylvain Tesson –; dezvoltare personală – „Ziua în care am învățat să trăiesc”, de Laurent Gounelle, „Noul cod al bunelor maniere”, de Silke Schneider-Flaig, „Cu mânuși”, de Mihaela Nicola, „De la

La sârșitul lunii iulie 2020 a fost redeschisă stagiunea de vară a „Operei la Biblioteca” în fața unui public restrâns, dar entuziast

idee la bani”, de Napoleon Hill și „Nu renunța niciodată”, de Donald Trump –. Foarte important! Catalogul online vă stă permanent la dispoziție pe pagina BMB (bibmet.ro) și vă reamintim că, în baza permisului, puteți să rezervați orice titlu aflat în colecțiile celor 20 filiale deschise în prezent.

Mă numesc Oskar și sunt inventator, astrofizician și fan Beatles. Am nouă ani...

Pagina de Facebook a Filialei Costache Negruzzi a atras atenția publicului cu „Personalități feminine care au schimbat lumea”, „Cupluri celebre” sau „Istории cu blazon”. Și ca să fiți convinși că merită să citiți cărțile recomandate de BMB, redau una din postări:

„Dacă citești această carte la 18 ani, probabil te va înduioșa. Probabil. Dacă o citești după 35-40, o să-ți facă sufletul ghem. Iar dacă până la această vârstă ai adunat în experiența ta de viață nedorită pierdere a cuiva foarte drag, o vei închide, la final, fărâmat și cu o găleată de lacrimi gata să fie vărsată. «Mă numesc Oskar și sunt inventator, astrofizician și fan Beatles. Am nouă ani. Tati a murit la 11 septembrie 2001. Chiriașul bunicii e mut și are palmele tatuate cu DA și NU. În camera lui tati am găsit o cheie pe care am de gând s-o încerc în toate încuietorile din New York [...] Ce noroc pe tine că m-ai întâlnit!» – Sună îndrăzneț, dar merită să-l întâlnești pe Oskar. Te așteptăm azi la bibliotecă până la ora 19 ca să împrumutați cartea. #BibliotecaCostacheNegruzzi #BMB” Sper că invitația la lectură v-a convins!

Muzică și artă

În fiecare zi de luni și de vineri, de la orele 12.00, iubitorii de muzică clasică sunt invitați din nou la operă. Toate informațiile se regăsesc pe pagina principală de Facebook a

BMB, unde se pot viziona și înregistrări inedite din cadrul proiectului „Opera la Biblioteca”, în interpretarea unor artiști talentați. Tot ce am enumerat mai sus, reprezintă doar o mică parte dintre activitățile desfășurate de o mână de oameni dedicați meseriei de bibliotecar, meserie pe care o reprezintă cu onoare și mândrie în fața oricărui vizitator ce le trece pragul; chiar și virtual (în mediile online)! Căci, așa cum scrie chiar pe site-ul www.bibmet.ro, „în acest mod, filialele BMB pun permanent la dispoziția publicului informații cât mai variate, din toate domeniile cunoașterii – geografie, istorie, știință, artă muzicală sau teatrală, tururi virtuale, curiozități, activități și jocuri pentru copii, idei creative, informări despre evenimente importante petrecute de-a lungul vremii, despre personalități marcante, articole de interes și impact public etc. – creând astfel o punte de comunicare culturală nu numai pentru utilizatorii BMB, ci pentru întreaga comunitate”. Biblioteca Metropolitană București este cu adevărat o alternativă informativă a curentului cultural bucureștean!

Romanul „Extrem de tare și incredibil de aproape”, de Jonathan Safran Foer este povestea tristă a unui băiețel care și-a pierdut tatăl în celebrul atentat terorist din 11 septembrie 2001. Copilul trece printr-o mulțime de aventuri în călătoria sa prin New York, deoarece crede că tatăl său i-a lasat un puzzle de rezolvat...

Ilustrație la
„Scrisorile
portugheze
I” de Mariana
Alcoforado

Ilustrație la
„Scrisorile
portugheze
IV” de Mariana
Alcoforado

Arta Ligiei Macovei oscilează între senzorial și intelectual

Text: Elena Boholt

**Foto: Muzeul Municipiului
București**

Reviste din domeniile istoriei, arheologiei, artei, antropologiei și muzeologiei ori cataloage de artă și cărți, ba chiar și o revistă lunară, intitulată Ziarul „București în 5 minute” toate sunt publicate de Editura Muzeului Municipiului București. Oferta este pe cât de bogată, pe atât de interesantă, însă noi ne vom opri de data aceasta asupra catalogului de artă „LIGIA MACOVEI, Între senzorial și intelectual, Între culoare și linie”, care el însuși este o veritabilă operă de artă, îngrijită de către doamna Elena Olariu, directorul adjunct al Secției de Artă, din cadrul Muzeului Municipiului București. Catalogul cuprinde 202 de lucrări de pictură și de artă grafică, care sunt organizate în cinci secțiuni: pictură; cărbune, acuarelă, guașă; desen în tuș; monoton cu intervenție de guașă și ilustrație de carte. Dacă veți răsfoi paginile acestei minuni editoriale, veți descoperi, printre altele, ilustrațiile la „Demonul” de Lermontov, poezia lui Mihai Eminescu și Tudor Arghezi, precum și „Scrisorile portugheze” ale Marianei Alcoforado. Lucrările ce se regăsesc în acest catalog fac parte din Colecția de artă „Ligia și Pompiliu Macovei”, găzduită în reședința particulară a

donatorilor. Este vorba de un imobil situat pe Strada 11 Iunie din București, în apropierea Parcului Carol I.

Opera este construită prin evoluție stilistică

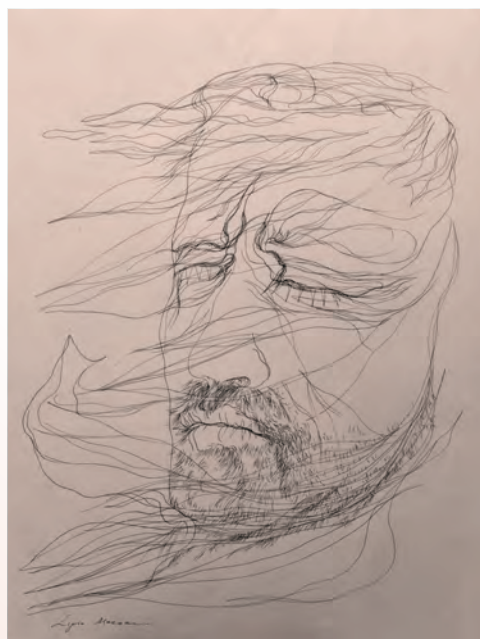
În prezentarea catalogului, Elena Olariu arată că „Ligia Macovei a parcurs de-a lungul vieții timpuri istorice volatile, controversate, tragice, marcate de cenzură ideologică și de constrângeri privind exprimarea artistică, constrângeri asumate liber (prin aderarea la o doctrină politică) sau impuse (din momentul dezicerii personale de la anumite convingeri ideologice). Creația artistei poate fi analizată astăzi din perspective diferite, oferind o imagine multifățetată a modului în care se naște

și este construită opera de artă: prin evoluție stilistică sau tematică, prin abordarea tehnică, dar ținând cont și de contextul istoric concret și de regimurile politice în care aceasta a fost creată. Creația Ligiei Macovei oscilează în principal între elementul senzorial, culoarea, și elementul intelectual, linia. Acest prim album dedicat artistei, editat de Muzeul Municipiului București, cuprinde lucrări realizate în tehnică de ulei dar și în diferite tehnici de artă grafică: acuarelă, guașă, tuș, creion, cărbune sau tehnici mixte. Lucrările păstrate în colecția familiei Ligia și Pompiliu Macovei, și publicate cu această ocazie, sunt realizate în principalele perioade de creație ale artistei, între anii ‘30 – ‘80”.

În lucrările Ligiei Macovei, Elena Olariu a observat subtilitățile creației; artista a preluat în pictură „un tip de postexpresionism și fovism temperat, în care primează sentimentele profunde și culoarea plină de forță, care dă expresivitate compoziției. În grafică, fără a părăsi figurativul, Ligia Macovei se remarcă printr-o abilitate extraordinară de a construi printr-o simplă linie o imagine plină de simboluri, generatoare de sentimente, având, de asemenea, capacități extraordinare în a investiga irealitatea universului poetic”. Vă invităm, așadar, să treceți pragul muzeelor și caselor memoriale din București și să vă bucurați de impresionanta ofertă de carte a Editurii Muzeului Municipiului București.

Ilustrație la Eminescu „Freamăt de codru”

Ilustrație la Eminescu „Trecut-au anii”

„Invitat” la Cenacul Literatorul, Ionel Teodoreanu portretizează colegii de redacție de la „Viața românească”

Text: Marinela Rogojinaru

Credit foto: Muzeul Național
al Literaturii Române

Cum, de șapte luni încoace, regulile de conviețuire socială au fost schimbate datorită pandemiei, la rândul-i, Cenacul „Literatorul” s-a văzut nevoit să-și întrerupă activitatea. Totuși, în încercarea de a regăsi atmosfera de lucru, scripirea vie a cuvintelor, parfumul frazelor măiestrit scrise, sonoritatea vorbelor rostite, emoția textelor citite, vă invităm, în cele ce urmează, să vă lăsați purtați în atmosfera de redacție ori cenacul a altor vremuri, cu alți oameni (unii deveniți titani ai literaturii române), cu alte publicații literare, care au format, au șlefuit și au dat culturii pe mai toți marii scriitori ai acestui neam. De astă dată, povestitor este Ionel Teodoreanu, iar personajele portretizate de el sunt colegii de la prestigioasa revistă literară „Viața românească”.

Moș Neculai în polemică defensivă cu (niște) domni poeți

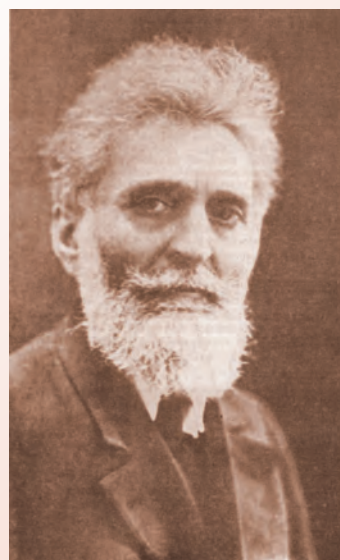
Un palat începe cu poarta, deci cu portarul. Acesta se numea moș Neculai (pensionar la stat). Oleacă numai întrebare, și se revărsa biografic până la migrena ascultătorului. Orator înăscut, în loc să fie papagal, moș Neculai devenise (cu picioare mai înalte și surtuc în loc de pană verde, dar cu același glas și plisc) hotar viu al „Vieții românești”. „Bună ziua, moș Neculai!” „Idem, domnule Teodorene!” „Mai e cineva la redacție?” „Niște domni poeți.” Cu alde Philippide, Stejărel Ionescu, Bărgăuanu, Teodoreanu și alți flaimuci ai

Autorul îndrăgitei trilogii „La Medeleni”, Ionel Teodoreanu a fost unul din cei mai de seamă avocați-scriitori din România, la fel ca și Barbu Ștefănescu Delavrancea

tiparului, moș Neculai vorbea protector (acordându-le, ca și Coco, un fel de audiență de sus în jos) și fumega mahorcă, fără să scoată din gură țigărele de lemn de cireș, care-i borteau clonțul știrb și afumat. Domnii poeți (niște) erau un fel de „caracudă” a „Junimii”, și poate că ceva și mai subaltern în clonțul cu nuanțe al lui moș Neculai. E adevărat că și domnii poeți se răzbunau. Astfel domnul poet Păstorel (Teodoreanu) a scris pe perețele redacției următoarea jalbă iscălită „Moș Neculai”: „Trebuie aici nu merg/ De când vine domni poeți/ (Niște oarecare fleți)/ Care scrie pe pereți./ Ei să facă, eu să șterg!”. La care, domnul poet Topîrceanu a

răspuns tot în versuri. Alții au intervenit, adnotând, comentând, adăugând, care în versuri, care în proză. Astfel că, după câtva timp, perețele redacției nu mai era zid tencuit și zugrăvit,

ci manuscris, manuscrisul unei mereu ațâțate polemici. Până când, fără mânie, filozofic oarecum, moș Neculai a suprimat polemica domnilor poeți (niște), văruind perețele (palatului).

La masa de scris, alături de Ibrăileanu și Sadoveanu

Profesorul Ibrăileanu nu ședea (cum s-ar putea crede) în capul mesei, după cum nici pe coperta revistei „Viața românească” numele lui n-a fost niciodată în fruntea sumarului. În capul mesei (dinspre Ibrăileanu, adică în punctul cel mai îndepărtat de ușă) ședea Mihai Sevastos, cuminte ca o cloșcă pe ouă. Sfios, tăcut, cu groase sprâncene catifelate, buze senzual roșii, obraji rotunzi și ca pictați, păr negru de vanilie și gene de odaliscă, își căuta de treabă, sârguitor și scrupulos, fără să se amestece în treburile celorlalți. Ibrăileanu, Stere și Sadoveni nu erau vecinii lui de masă, ci idoli. Îi admira în tăcere, cu acea dilatare și strălucire caracteristică fetelor tinere îndrăgostite de oameni celebri. Când deschidea gura, avea o vorbă atotcuprinzătoare: „o chestie”. Această chestie putea fi o

Provenind dintr-o familie de negustori armeni, Garabet Ibrăileanu s-a impus ca o personalitate marcantă a vieții culturale, prin intensa activitate publicistică și literară

problemă literară, un chiup cu castraveți, o vânătoare, o grevă sau un război. „Chestia” dialecticei lui Sevastos avea o sămânță enciclopedică. Mă mir că nu și-a tipărit vorba preferată pe coperta unui op: Chestii. Profesorul Ibrăileanu intra palid (ca decolorat, lunar), cu cearcăne de insomnie, zburlit, preocupat și taciturn. Lumina părea că-l incomodează, ca pe buhne; îi întorcea spatele. Stătea adâncit în el ca într-o hrubă, departe de toți și toate, abia deschizând gura cu buze arse de tutun, tăciunii. Numai după multe țigări și discuții (ale altora) se înviora, se aprindea, gesticula, sărea de pe scaun, argumenta, se plimba tumultos, dăruindu-se cu o vehemență meridională. Cum deseori își păstra pe umeri perelina, când gesticula, părea un spadasin medieval. Dar deodată se prăbușea în fotoliu, extenuat, preocupat de sănătate, de microbi, de curențe (se temea de curențe ca jucătorii de cărți de ghinion), de durerile ascuțite din picior, de bătrânețe, troienit de pesimism iremediabil, dezgustat de imbecilitatea oamenilor care cred în literatură și alte asemenea deșertăciuni

– uitându-le însă pe toate și contrazicându-se superb ca un adolescent la auzul oricărei vorbe inteligente sau oricărui vers frumos.

Uscățivul Topîrceanu și monumentalul Sadoveanu

În fața profesorului Ibrăileanu, adică la celălalt sertar cu manuscrise al mesei lungi, în dreapta lui Sevastos, era Topîrceanu. În uniformă de licean (avea pe atunci peste cincizeci de ani) înfățișa slujenia unghiulară a ascuțimii voltairiene. Un ritm ca de codobatură dădea un fel de provizorat lui Topîrceanu chiar când părea că stă. Părea, am spus. Căci niciodată nu ședea de-a binelea. Pendula mereu, uneori imperceptibil, dar niciodată nu se oprea efectiv. Mereu era cam strâmb, cam pe o parte, cu nas împungător, obraz de lemn uscat și un ochi pe jumătate închis, pe care îl acoperea cu palma, ca și cum ar fi vrut să-i fugă din orbită. Era ceva din Țândărică în Topîrceanu, lemnos pe cât isteț, împungător și ritmic. Vorbea cu accent muntenesc, izbitor în Moldova lui „măi” și

„oleacă”, răspicat, net, sec, argumentând aritmic cu: „aia, ăla, d-aia și pențe”... Aveai impresia că verbul lui face numai adunări, scăderi, înmulțiri și împărțiri, nefiind altceva decât un echivalent al cifrei. (Cum dracu face și versuri? te întrebai.) Păi vezi! Le făcea tot așa, aritmetic, și nemerea uneori exact în centrul prometeic al cifrei... Când intra conu Mihai (Sadoveanu), podelele gemeau și scaunul se mira cum de mai e. Nu știai niciodată unde stă conu Mihai. Era ca un răsărit de lună într-o privesc de-a domniei-sale, masiv și totuși astral, teluric și totuși inefabil. Pe atunci încă nu-l învățasem (cum crede iluzia mea de acum). Dar îl admiram cu atenție muierască (în coada ochiului), umplându-mă de felurimile înșelătoriei sale monotonii.

Botezii Domnului: talentatul Demostene Botez și agitatul Costică Botez

Demostene Botez, cel mai tânăr dintre numeroșii Botezi ai redacției, frumos, masiv și elegiac, profilat parcă numai pe acel „părea

că dintre nouri s-a fost deschis o poartă/ prin care trece albă regina nopții moartă” a melancoliei lui Eminescu, apărea cu servieta plină de coduri și dosare (reputat avocat, șef al contenciosului Băncii Iașilor) și cu buzunarul fecund în manuscrise sinucigaș lirice. Demostene Botez e atât de trist în literatura lui (versuri și proză) încât, desigur că prin contrast, ca om, pare normal de vesel. Dar Demostene e un om minunat: așa spunea profesorul Ibrăileanu. Eu aș spune despre el ca în poveste: e om bun. Om bun, în poveste, e cel care încălzește pe altul cu sufletul său, dând celui lipsit căldura lui Dumnezeu. Demostene e în viață cum e celălalt numai în poveste. De asta-i era drag profesorului Ibrăileanu care-i prețuia talentul, deschizându-i revista și prietenia, deschizându-i brațele. Costică Botez, plin de ticuri și neastâmpăr, părea cuprins de țăntări (confidențiali). Tresărea, clipea nervos, ridica din umeri, scutura din cap, se frământa, se agita, vorbea vertiginos, dar fin și nuanțat ca unul care și-ar premedita fiecare cuvânt. Simțai în el aburul de cafele negre. Apoi

Scriitor și avocat, botoșăneanul Demostene Botez a pătruns în cercul literar al „Vieții Românești”, la vârsta de 23 de ani, iar mai târziu a devenit redactorul-șef al revistei. A fost bun prieten cu Mihail Sadoveanu, unul dintre cei mai prolifici scriitori din istoria literaturii române

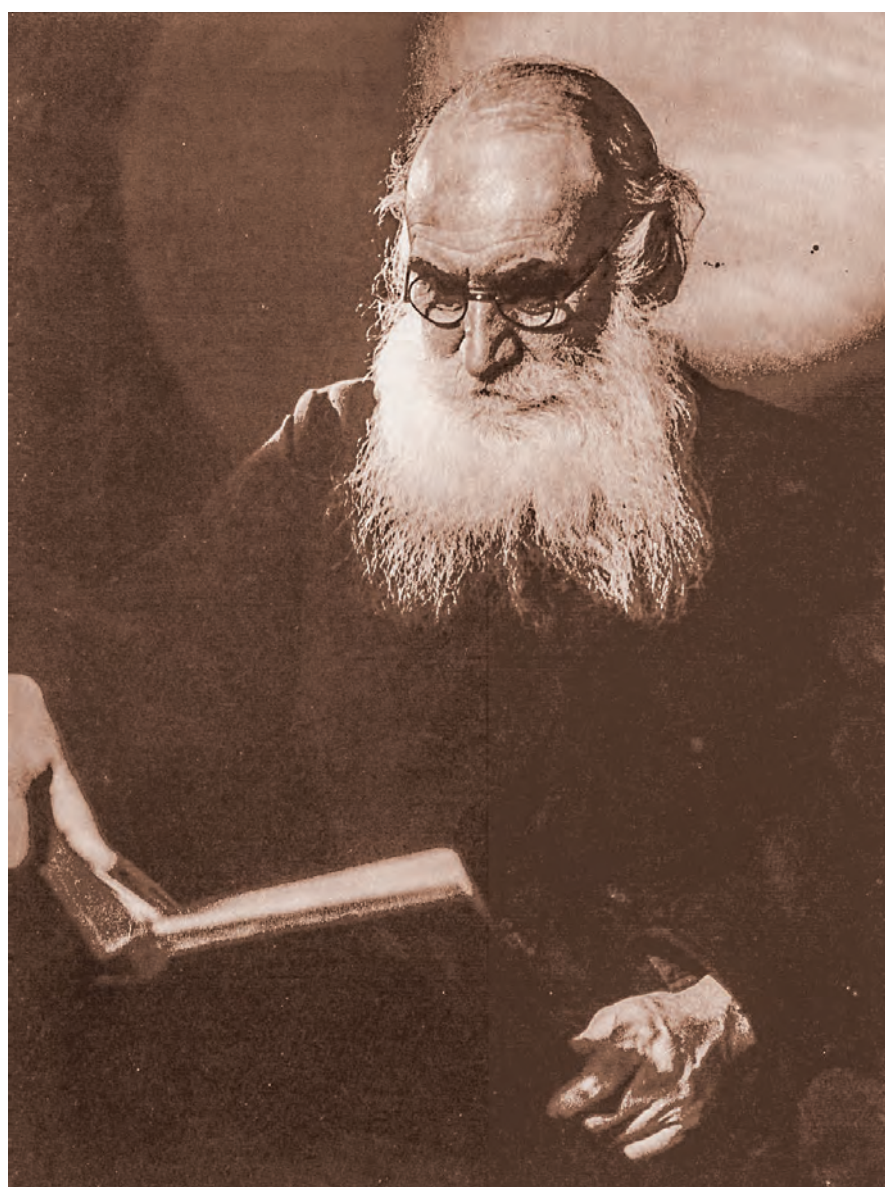
fuma monstruos, țigară de la țigară, până la accesul de tusă cu sufocație, din care nu ieșea cu spaimă de moarte, ci c-un patetic dispreț pentru netrebnicia materiei, aprinzând o nouă țigară.

De la furtunosul Stere la seraficul poet Philippide

Stere, când se nimerea pe acolo, aducea în ochi și în vorbe apocalipsul profeților, strivindu-ne pe toți. Cuvânta greoi, colțuros, cum e sculptura lui Rodin, dând aceeași impresie de condensare hirsută, de halucinație clădită, de furtună incorporată. Cine nu l-a auzit, l-a pierdut: pe acela, pe vulcanul vecin cu Rodin, pe mitologicul Stere. Între tineri se cuvine să-l înscriu pe Philippide care e cum nu se poate mai de acolo, din dulce târgul Ieșului, de la masa redacțională, fiul savantului cu cap lunar, el însuși o răspicată individualitate –, dar Philippide, colegul meu de tinereță, era plecat la studii: dintâi la Berlin, unde l-a cunoscut pe Ion Barbu, și apoi la Paris. De acolo ne veneau versurile lui (de mare clopot), proza lui stranie ca lumina lunii în cimitire, cât și cronicile lui fără de acel exhibiționism cultural (luați seama: nou vopsit), caracteristic neofitului epatat de Occident, și fără de stridențele teribilității juvenile. Philippide nu era precoce decât în versuri; încolo era matur. Totuși „grecul”, cum îi spuneam eu din liceu, era prezent la masa neagră. Vorbeam despre el, păstrându-l între noi. Profesorul Ibrăileanu îl prețuia, acordându-i loc de cinste în prezent și viitor.

Colțul debutanților : Gib Mihăescu, Petre Pandrea și Dobrogeanu-Gherea

Dintre debutanții de atunci, patru mai cu seamă păreau să-l intereseze pe profesorul Ibrăileanu: Gib Mihăescu (acest frate valah al literaturii rusești, filtrată prin sexualitatea lui Arțibașev); Petre Pandrea (cauzul de la Craiova); Petru Comarnescu,

Gala Galaction, pe numele său adevărat Grigore Pișculescu, a oscilat permanent între vocația de teolog și cea de scriitor

ieșeau cu tumult wagnerian pe malul Dâmboviței); și Ionel Dobrogeanu-Gherea. Pandrea (Petru Marcu Balș) debutase cu o cronică teatrală: de drac împielit. Ibrăileanu, fără să știe cine trimite, zâmbise (cu fum de tutun) și publicase. Peste câțiva timp primește o caraghească scrisoare, a profesorilor craioveni, în care liceanul Pandrea era denunțat ca un impostor. Natural, profesorii de la Craiova cereau profesorului de la Iași să se solidarizeze cu ei, eliminând de la revistă pe insurectul elev. Bineînțeles, Ibrăileanu s-a solidarizat cu elevul, deschizându-i casa redacțională. Ionel Dobrogeanu-Gherea încă de pe-atunci își contura tulburătoarea personalitate de creator autentic. În colaborare cu Luchi Caragiale, scrisese romanul „Nevinovății viclene”, publicat în Viața, devenind precursor al adolescenței în literatura românească. Dar, în afară de acesta, cu fiecare articol, tânărul Gherea se ilustra critic, depășindu-și generația.

Gala Galaction sau mari sunt minunile Domnului în valea omului

Odată s-a ivit pe pragul denilor zilnice, alb ca Tolstoi și ca Moș Crăciun, părintele Gala Galaction. Ne-a binecuvântat din cadrul ușei, făcându-și o intrare preoțească. Unii i-au pupat mâna, alții numai au simulat că i-o pupă, iar alții și-au plecat fruntea ca la slujbă. Îl cunoșteau toți pe prozatorul Galaction – „De la noi la Cladova”, „Caligraful Terțiu” – dar nu toți erau deprinși cu cele bisericești. Părintele, alb ca înălțimile alpine, s-a așezat pe un scaun al mesei lungi aproape de barba lui Ibrăileanu și s-a purtat duhovnicește, cu vorbe și ritmuri pline de evlavie. Și era alb-alb-alb în fumul iadului nostru. Au trecut așa clipe de neuit și apăsător de sfinte. Cei din jurul mesei s-au rărit – câscând. S-au deschis ferestrele. Începeau stelele, greierii – noaptea de vară. Mi se pare că un ticălos de Ionel a apropiat-o și prin vorbe roșii ca garoafele: îți

mai aduci aminte, părințele? Și unde s-a înfierbântat sfinția-sa și i-au sclipit ochii a viață și a început să spuie și să spuie, cu vorba cum e caisa care cade păgân în „De la noi la Cladova”. Și am înțeles atunci (o dată pentru totdeauna) că barba de argint a preotului troienește trandafirii poetului, ascunzându-i numai, fără să-i ucidă. Mari sunt minunile Domnului în valea omului!” Astfel de scriitori uriași colaborau pe atunci la reviste, participau la cenacluri literare, se înălțau cultural, închegând și consolidând ceea ce numim astăzi literatura română. Din păcate, de ani buni încoace, niciun condeier nu s-a învrednicit să primească statutul de mare scriitor, literatura autohtonă rămânând, pe mai departe, pe tărâmul lui „a fost odată” al secolelor trecute. Dar mai știi? Poate că dintre participanții de azi la Cenaclul „Literatorul” se va alege unul... Căci, mari sunt minunile Domnului în valea omului!

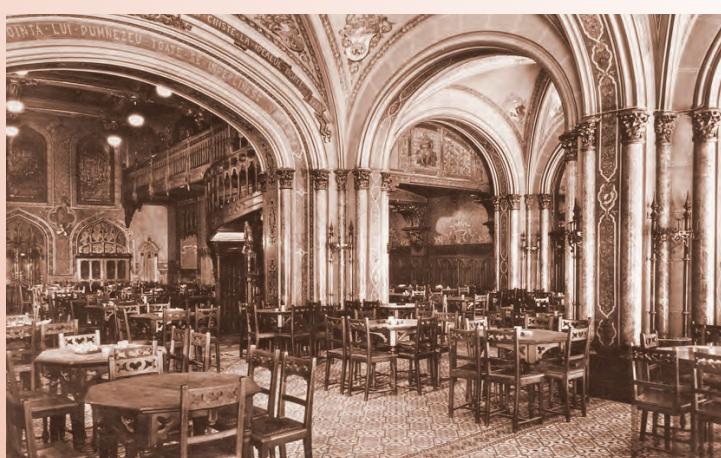
Bucureștiul cu rime acide!

Terasa Oteteleșteanu era cunoscută drept cafenea poezilor, actorilor, pictorilor, sculptorilor și ziariștilor

George Coșbuc – d-na Vaida-Voievod – dr. Ciuta (Bistrița) – Alexandru Vaida-Voievod – I.L. Caragiale (fotografie realizată la Karlsbad, 1911)

Restaurantul Caru' cu bere a fost inaugurat în iunie 1899

Plin de farmec și povești,
Bucureștiul de altădată
Freamătă când zâmbești
Ascultându-ți inima acordată.

La cafenea Fialcowski
Vedeai pe Arghezi și pe Macedonski,
La Terasa Oteteleșteanu
Te-nsoțeau Minulescu și Rebreanu.

La Capșa se-ntâlneau seniorii,
Plini de vervă la un vin
Să-și împărtășească din istorii,
Îndulcite... cu pelin!

La Gambrinus, Caragiale
L-a trădat pe Eminescu
Când s-a amoretat de Micle.
„Două note”: terminat și Maiorescu!

Oraș al grădinilor de vară
Și al mahalalelor sordide,
Al aromelor de odinioară,
E Bucureștiul cu rime acide.

(Elena Boholt)

În 1868, frații Constantin și Grigore Capșa au devenit proprietarii restaurantului rămas celebru până în ziua de astăzi: Casa Capșa

Berăria Gambrinus a fost deschisă de I. L. Caragiale înainte de Primul Război Mondial